

Datum 25.10.2010	Granskning av struktur Datum 25.10.2010	Formell granskning Datum 25.10.2010	Godkännande av plan Datum 27.10.2010	Godkänd vid andra stadiets utbildningsnämnds svenskspråkiga sektion Datum 27.10.2010
Utarbetare Johan Silander	Avdelningschef Timo Häggblom	Utvecklingschef Hillevi Kivelä	T.f.utbildningsledare Johan Lindman	Sekreterare Sirkku Salonen

VASA YRKESINSTITUT

**Läroplanens
examensspecifika del
2010**

TEKNIK OCH KOMMUNIKATION

**GRUNDEXAMEN INOM SÄKERHETSBRANSCHEN,
SÄKERHETSVAKT**

Uppgifter som ansluter sig till läroplanen	Datum, diarienummer eller paragraf
UBS :s bestämmelse	17.2.2010, 18/011/2010
Godkänd i utbildningsnämndens sektion	27.10.2010, § 14
Träder i kraft	1.8.2010
När (vilken tid) detta berör studerande som redan inlett sina studier Ersätter läroplanen som blivit godkänd i utbildningsnämndens sektion.	1.8.2010
Yrkesprovsplanerna har godkänts i yrkesprovskommittén för yrkesskicklighet	12.10.2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Läroplanens examensspecifika del	0
PLAN FÖR GENOMFÖRANDE AV EXAMEN	2
MÅLSÄTTNING MED EXAMEN	2
UPPBYGGNADEN AV EXAMEN	3
Yrkesinriktade examensdelar.....	3
Examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen	4
Fritt valbara examensdelar	5
Examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen	5
ORIENTERINGSSTUDIER	5
STUDIEHANDLEDNING	5
INLÄRNING I ARBETE	5
FÖRETAGSAMHET	6
LÄRDOMSPROV	6
STUDIESTIGAR	7
YRKESPROV	8
Yrkesprovsplan för examen.....	8
Utbildningsprogrammet för säkerhetsbranschen, grundskolebaserad.....	8
LÄSPLANER	10
Utbildningsprogram för säkerhetsbransch , grundskolebaserad	11
STUDIER	14
YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR	15
Obligatoriska examensdelar för alla	15
Verksamheten inom säkerhetsbranschen 30 sv.....	15
Samhälls och företagssäkerhet, 20 sv	20
Upprätthållande av arbetsförmåga och självförsvar, 5 sv	21
Räddningsverksamhet, 5 sv	22
Examensdelar som är valfria för alla	23
Bevakning 20 sv	23
Bevakningsverksamhet, 10 sv.....	28
Bevakningsformer, 10 sv	29
Säkerhetsteknik 20 sv	30
Grundläggande bevakning och övervakning av ordning 10 sv	36
Datasäkerhet 10 sv	40
Hantering av hotsituationer 10 sv	46
Säkerhetsbranschens servicefunktioner 10 sv.....	51
Användning av säkerhetssystem 10 sv	56
EXAMENSDELAR SOM KOMPLETTERAR YRKESKOMPETENSEN	61
Obligatoriska examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen	61
Modersmålet, svenska 4 sv	61
Arbetslivskommunikation 1, 2 sv	64
Arbetslivskommunikation 2, 2 sv	65
Modersmålet, svenska som andraspråk 4 sv	66
Det andra inhemska språket, finska 2 sv	69
Främmande språk, A-språk 2 sv	71
Matematik 1, 1 sv	75
Matematik 2, 1 sv	76
Matematik 3, 1 sv	77
Fysik och kemi 2 sv	78
Fysik 1, 1 sv	80
Kemi 1, 1 sv	81
Samhälls-, företags- och arbetslivskunskap 1 sv	82
Gymnastik 1 sv	85
Hälsokunskap 1 sv	87
Konst och kultur 1 sv	90
Valbara examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen	92
Fritt valbara examensdelar	92
Examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen	92

PLAN FÖR GENOMFÖRANDE AV EXAMEN

MÅLSÄTTNING MED EXAMEN

Målen för grundexamen inom säkerhetsbranschen är att den som har avlagt examen har omfattande baskunskaper och färdigheter som behövs för att arbeta, specialisera eller vidareutbilda sig inom samtliga områden som ingår i säkerhetssektorn, dvs. arbeten inom den tekniska branschen, logistikarbeten, miljöarbeten, militära arbeten, fångvården, servicearbeten och arbeten inom den privata säkerhetsbranschen.

Grundexamen inom säkerhetsbranschen ger grundläggande färdigheter för att utveckla yrkesskickligheten. Den som har avlagt examen är tillförlitlig, kvalitetsmedveten, tar egna initiativ och är service- och samarbetsvillig. Han eller hon kan tillämpa de inlärd färdigheterna och kunskaperna i varierande arbetsituationer i tjänst hos olika arbetsgivare eller som självständiga företagare. Han eller hon kan se sitt arbete som en del av en större uppgiftshelhet och kan i sitt arbete beakta arbetsuppgifterna hos olika samarbetsparter.

Den som har avlagt grundexamen inom säkerhetsbranschen klarar sig i en mångkulturell arbetsmiljö och klarar sig på de bägge inhemska språken och på minst ett främmande språk i den egna arbetsorganisationen och det umgänge som anknyter sig till arbetet. I sitt arbete kan han eller hon tillämpa metoder som stödjer en hållbar utveckling av miljön, använda de tekniska redskap och anordningar som behövs i arbetet och inhämta information och kommunicera interaktivt genom att utnyttja den informations- och kommunikationsteknik som undergår ständig utveckling i informationssamhället.

Den som har avlagt grundexamen inom säkerhetsbranschen iakttar anvisningarna i sitt arbete och besitter med tanke på självständiga beslut initiativförmåga, påhittighet och förmåga till föregripande. Som arbetstagare hos ett företag eller som yrkesutövare kan han eller hon betjäna kunderna och beakta deras behov. Han eller hon känner kundens och konsumentens rättigheter och skyldigheter och kan beakta dem i sitt arbete.

Den som har avlagt grundexamen inom säkerhetsbranschen kan sköta sitt arbete i överensstämmelse med kvalitetssystemen. Han eller hon har en uppfattning om säkerhetsbranschens internationella och nationella konkurrensförmåga och kvalitetens förhållande till kostnaderna samt känner sitt ansvar i samtliga arbetsuppgifter. Den som har avlagt grundexamen kan sörja för sin hälsa och därigenom upprätthålla sin arbets- och funktionsförmåga. Han eller hon är medveten om de fysiska och psykiska hälsofarorna i sitt yrke och kan förebygga dem. Han eller hon kan sörja för säkerheten i arbetet och iaktta de föreskrifter och anvisningar som omfattar arbetarskyddet.

Den som har avlagt grundexamen för säkerhetsbranschen har den förmåga till inläring som livslångt lärande förutsätter, såsom förmåga att bedöma sitt eget lärande, bedöma och analysera information, planera sina studier och ställa upp egna målsättningar för sitt lärande. Han eller hon har dessutom vilja till och motivation för fortsatt självutveckling. Den som har avlagt examen har färdighet att flexibelt klara nya och varierande situationer och handla innovativt. Han eller hon kan finna lösningar i problemsituationer.

Den som har avlagt grundexamen inom säkerhetsbranschen har mångsidiga färdigheter för att klara av kommunikationssituationerna i arbetslivet och kan samarbeta med andra även i en mångkulturell arbetsmiljö.

Den som har avlagt grundexamen inom säkerhetsbranschen kan handla ansvarsfullt, rättvist och enligt ingångna avtal och iakttar i sitt arbete säkerhetsbranschens yrkesetik och tystnadsplikt. Han eller hon är tolerant och har en jämlik inställning till andra individer. Han eller hon kan beakta andra individer och godta olika känslor och beteenden och kan dessutom kontrollera sina egna känslor i situationer i anslutning till arbetsorganisationen, kundbetjäningen och i andra interaktiva situationer. Han eller hon sätter värde på det egna yrket och har motivation att utveckla sig själv och sitt arbete.

I examen ingår enbart ett utbildningsprogram, vars namn är **Utbildningsprogrammet för säkerhetsbranschen**. Examensbenämningen är **säkerhetsvakt**. Inom grundexamen inom säkerhetsbranschen kan man specialisera sig på bevaknings-, räddnings- eller säkerhetsteknisk verksamhet.

Målet för utbildningen är också att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska individer och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling samt att stödja livslångt lärande (L630/98 5 §).

UPPBYGGNADEN AV EXAMEN

Grundexamen består av yrkesinriktade examensdelar, antingen obligatoriska eller valbara. Dessutom består examen av obligatoriska och valbara examensdelar som kompletterar yrkesskickligheten samt fritt valbara examensdelar. Man kan också individuellt inkludera examensdelar. Se noggrannare i läsplanerna.

Examen inom säkerhetsbranschen utformas av följande examensdelar:

Yrkesinriktade examensdelar

Obligatoriska examensdelar för alla

- Examensdel som är obligatoriska för alla sammanlagt 30 studieveckor (sv). Verksamheten inom säkerhetsbranschen, 30 sv.
- Dessutom avlägger studerande utbildningsprogrammets studier som är 60 sv.

Valbara examensdelar för alla

- Till examen hör beroende på utbildningsprogrammet yrkesinriktade valbara studier 60 sv. Den studerande kan inkludera dessa studier i sin examen.
- Inom utbildningsprogrammet för kundbetjäning och försäljning ingår följande examensdelar:

Årligen genomförs examensdelar i enlighet med efterfrågan.

Inom utbildningsprogrammet för säkerhet ingår följande examensdelar:

Bevakning	20 ov
Grundläggande bevakning och övervakning av ordning	10 ov
Datasäkerhet	10 ov
Hantering av hotsituationer	10 ov
Användning av säkerhetssystem	10 ov
eller	
Säkerhetsteknik	20 ov
Grundläggande bevakning och övervakning av ordning	10 ov
Datasäkerhet	10 ov
Hantering av hotsituationer	10 ov
Säkerhetsbranschens servicefunktioner	10 ov

Examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen

Obligatoriska examensdelar

- Gemensamma obligatoriska examensdelar för alla är sammanlagt 16 studieveckor (sv). Ifall den studerande genomför kombistudier, studerar han eller hon av ovanstående nämnda studier motsvarande gymnasiets studier enligt den egna personliga studieplanen (PSP).

Valbara examensdelar

- Valbara examensdelar är sammanlagt 4 studieveckor (sv). De valbara studierna genomförs enligt läroanstaltens årliga gemensamma utbud. Om den studerande genomför kombistudier eller studier enligt en viss stig, bildas de valbara studierna av ifrågakavande stigs studier. Noggrannare uppgifter finns i läsplänen.

Fritt valbara examensdelar

- Fritt valbara examensdelar är sammanlagt 10 studieveckor (sv). De fritt valbara studierna genomförs enligt läroanstaltens årliga gemensamma utbud. Om den studerande genomför kombistudier eller studier efter en viss stig, bildas de fritt valbara studierna av ifrågakvarande stigs studier. Noggrannare uppgifter finns i läsplänen.

Examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen

- Den studerande kan individuellt innefatta fördjupade examensdelar i sin grundexamen enligt följande: Företagsamhet, 10 sv, Examensdel från yrkesexamina, 10 sv, Examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen och som erbjuds lokalt inom den grundläggande yrkesutbildningen.

ORIENTERINGSSTUDIER

- Orienteringsstudierna regleras i den gemensamma delen av Vasa yrkesinstituts läroplan. För orienteringsstudierna som omfattar 2 sv finns särskilt utarbetade innehåll och målsättningar. Orienteringsstudierna genomförs i samband med yrkesstudierna enligt följande:

Grundskolbaserade grupper

- Under det första studieåret 1 sv, i samband med examensdelen Verksamheten inom säkerhetsbranschen
- Under det andra studieåret ½ sv, i samband med examensdelen Datadäkerhet
- Under det tredje studieåret ½ sv, i samband med examensdelen Hantering av hotsituationer

STUDIEHANDLEDNING

- Om studiehandledning har förordnats i Utbildningsstyrelsens examensgrunder, den gemensamma delen i Vasa yrkesinstituts läroplan samt i den separata studiehandledningsplanen som ansluter sig till den.

INLÄRNING I ARBETE

Om inläring i arbete har förordnats i Utbildningsstyrelsens examensgrunder och den gemensamma delen i Vasa yrkesinstituts läroplan. I denna examen verkställs inläring i arbete enligt följande:

Utbildningsprogrammet för säkerhetsvakt, grundskolbaserad grupp

- Under det första studieåret 6 studieveckor. Inläringen i arbetet inriktar sig på examensdelen Verksamheten inom säkerhetsbranschen 6 sv. Inläringen i arbetet utförs i 1 del, som omfattar 6 sv.
- Under det andra studieåret 6 studieveckor. Inläringen i arbetet inriktar sig på examensdelen Bevakning 4 sv eller Säkerhetsteknik 4 sv och Datasäkerhet 2 sv. Inläringen i arbetet utförs i 1 del, som omfattar 6 sv.
- Under det tredje studieåret åtminstone 11 studieveckor. Inläringen i arbetet inriktar sig på examensdelen Bevakning åtminstone 3 sv eller Säkerhetsteknik åtminstone 3 sv, Hantering av hotsituationer 4 sv, Grundläggande bevakning och övervakning av ordning 2 sv, Användning av säkerhetssystem 2 sv eller Säkerhetsbranschens servicefunktioner 2 sv. Inläringen i arbetet utförs i 1 del, som omfattar 12 sv.

FÖRETAGSAMHET

Om företagsamhet har förordnats i Utbildningsstyrelsens examens grunder och i Vasa yrkesinstituts läroplans gemensamma del. I de yrkesinriktade examensdelarna ingår företagsamhet i minst 5 sv. I denna examen genomförs företagsamhet enligt följande:

- Inom den valbara examensdelen Bevakning eller alternativt Säkerhetsteknik
- Inom den obligatoriska examensdelen Verksamhet inom säkerhetsbransch

I alla delar av denna examen kan företagande utföras genom att på ett pragmatiskt och mångsidigt sätt integrera övningsföretagsverksamhet så att studerande uppmuntras att på eget initiativ samarbeta aktivt och kreativt med det lokala näringslivet och övriga centrala nätverk av experter.

LÄRDOMSPROV

- Om lärdomsprov har förordnats i Utbildningsstyrelsens examensgrunder och den gemensamma delen av Vasa yrkesinstituts läroplan. Den studerande planerar och utför ett lärdomsprov över det sammantagna egna kunnandet i form av t.ex. en produkt, ett arbetsprov, en portfolio eller en presentation. Den studerande identifierar sina centrala yrkesmässigt starka sidor och utvecklar i lärdomsprovet sin kreativitet och innovationsförmåga samt främjar sin yrkesmässiga tillväxt. Den studerande presenterar och bedömer sitt lärdomsprov samt planeringen och genomförandet av det. Genom

lärdomsprovet främjar den studerande sina möjligheter att få arbete. Lärdomsprovets omfattning är 2 studieveckor och bedöms i samband med de examensdelar där det ingår. Lärdomsprovets omfattning och namn antecknas i avgångsbetyget eftersom inget separat vitsord ges.

STUDIESTIGAR

Studerande med grundskola som bas kan avlägga en examen som s.k. studiestigar. Studiestigarna bildas av olika stigar som bestäms årligen. Examens studiestigar verkställs i form av följande stigar:

- Studiestigen kan innehålla sådana examensdelar som stöder och inriktar sig på yrkesmässiga målsättningar enligt någon tyngdpunkt. I denna examen är det möjligt att genomföra studier enligt följande tyngdpunkter:
  1. Yrkesstudier (grundplan)
  2. Yrkesstudier (stigar)
    - Tyngdpunkterna på läroanstaltens gemensamma utbud (bestäms årligen).
    - Examensdelen från annan grundläggande yrkesutbildning, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller yrkeshögskolestudier (bestäms årligen)
  3. Kombistudier
- Kombistuderanden avlägger både grundläggande yrkesexamen och studentexamen. Studierna genomförs i samarbete med Vasa gymnasium. En del av de studier som kombistuderanden genomför, och som hör till den grundläggande yrkesexamen, ersätts av gymnasiestudier. Studier som ersätts och antalet som ersätts beror på vilka studentämnen den studerande avlägger. Studier som ersätts av gymnasiestudier kan variera mellan 24 – 40 sv. I denna examen ersätts följande studier i den grundläggande yrkesexamen med gymnasiestudier enligt den studerandes personliga läroplan
  - Fritt valbara examensdelar 10 sv
  - Obligatoriska examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen 7 – 14 sv
  - Valbara examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen 4 sv
  - Yrkesinriktad valbar examensdel (Planering av verksamhetens lönsamhet) 0 – 10 sv

YRKESPROV

- Om yrkesprov har förordnats i Utbildningsstyrelsens examensgrunder och den gemensamma delen av Vasa yrkesinstituts läroplan. Ur följande tabell framgår de yrkesinriktade delar där yrkesprov utförs. I läspanerna beskrivs närmare till vilken studiestig de olika examensdelarna hör. (se punkt Läspaner).
- Från tabellen kan man utläsa om yrkesproven utförs som yrkesprov för hela studiehelheten, partiella yrkesprov eller sammanslagna yrkesprov. Dessutom får man reda på hurudant yrkesprov det rör sig om samt yrkesprovets föremål för bedömning. I denna examen avläggs yrkesprov enligt följande:

Yrkesprovsplan för examen

Utbildningsprogrammet för säkerhetsbranschen, grundskolebaserad

Godkänd i yrkesprovskommittén 12.10.2010.

Examens delar, sv	Förverkligande		Vitsordet bestäms av		Tidpunkt för utförande / år	Plats för yrkesprov		Yrkesprov	Yrkesprovets bedömningsmål			
	Hela yrkesprovet	Partiella yrkesprov	Lärare	Arbetsplatshandledare		Arbetsplats	Läroanstalt		1	2	3	4
Verksamheten inom säkerhetsbranschen 30 sv	x		x	x	1	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i olika arbetsuppgifter inom säkerhetsbranschen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar förhållanden på ett sådant. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.	H	H	H	D
Bevakning 20 sv	x		x	x	3	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i genomförandet av bevakning vid ett arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar förhållandena vid arbetsobjektet. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet. Examensdel är alternativt med del Säkerhetsteknik.	H	H	D	D
Säkerhetsteknik 20 sv	x		x	x	3	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden delta i planeringen, genomförandet och användningen av säkerhetsteknisk utrustning och i handledning som gäller den.	H	H	D	D

Examens delar, sv	Förverk- ligande		Vitsordet bestäms av		Tidpunkt för utförande / år	Plats för yrkesprov		Yrkesprov	Yrkes- provets bedöm- ningsmål			
	Hela yrkesprovet	Partiella yrkesprov	Lärare	Arbetsplatshandledare		Arbetsplats	Läroanstalt		1	2	3	4
								Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet. Examensdel är alternativt med del Bevakning.				
Grundläggande bevakning och övervakning av ordning 10 sv	x		x		3		x	Den studerande fullgör på ett godkänt sätt de av inrikesministeriet fastställda utbildningarna för väktare och ordningsvakter samt de utbildningar som gäller gasspray och teleskopbatong.	H	H	E	D
Datasäkerhet 10 sv	x		x	x	2	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i användningen av informationssystemen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.	H	H	D	D
Hantering av hotsituationer 10 sv		2	x	x	2	x	x	Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom två delyrkesprov vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden, dels genom att delta i ett simulerat yrkesprov för hantering av hotsituationer (a) och dels genom att utarbeta en skriftlig plan för föregripande av hotsituationer (b). Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.	H	H	H	D
Säkerhetsbranschens servicefunktioner 10 sv	x		x	x	3	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i kundservice vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet. Examensdel är alternativt med del Användning av säkerhetssystem.	H	H	E	D
Användning av säkerhetssystem 10 sv	x		x	x	3	x		Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i användningen av säkerhetssystemen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så	H	H	D	D

Examens delar, sv	Förverkligande		Vitsordet bestäms av	Tidpunkt för utförande / år	Plats för yrkesprov		Yrkesprov	Yrkesprovets bedömningsmål			
	Hela yrkesprovet	Partiella yrkesprov			Lärare	Arbetsplats		Läroanstalt	1	2	3
							väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet. Examensdel är alternativt med del Säkerhetsbranschens service-funktioner.				

1 =Behärskande av arbetsprocesserna

2 = Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och material

3 =Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet 4 = Nyckelkompetenser för livslångt lärande

LÄSPLANER

- Då studierna inleds utarbetas en personlig studieplan (PSP på basen av läsplanen.
- I läsplanen syns
  - studier och examensdelar som hör till examen,
  - om studier är obligatoriska eller valbara,
  - när studier är planerade att avläggas,
  - sådana examensdelar, vilka ersätts genoms gymnasie- eller studiestigarstudier ifall studerande har valt nämnda studier.
- Exmensdelar har också förklarats i del *Uppbyggande av examen*.

Nummer Läsplan

Läsplan Grundexamen inom säkerhetsbranschen, grundskolebaserad

GRUNDEXAMEN INOM SÄKERHETSBRANSCHEN, SÄKERHETSVAKT							
Utbildningsprogram för säkerhetsbransch , grundskolebaserad							
Läsplan 1			Yrkes- prov	Läsår			Samman- lagt
Examens- delen kod	Studie- periodens kod	Examensdelens namn/ Studieperiodens namn	Läsår	1 sv	2 sv	3 sv	sv
		YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR					90
		<i>Obligatoriska examensdelar</i>					
		Verksamheten inom säkerhetsbranschen	1				30
		Samhälls och företagssäkerhet		20			
		Upprätthållande av arbetsförmåga och självförsvar		5			
		Rådningens verksamhet		5			
		I examensdelen ingår inläring i arbete 6 sv		6			
		<i>Valbara examensdelar</i>					
		Bevakning (alternativt Säkerhetsteknik)	3		5	15	20
		I examensdelen ingår inläring i arbete åtminstone 7 sv				7	
		Säkerhetsteknik (alternativt Bevakning)	3		5	15	20
		I examensdelen ingår inläring i arbete åtminstone 7 sv				7	
		Grundläggande bevakning och övervakning av ordning	3		5	5	10
		I examensdelen ingår inläring i arbete 2 sv				2	
		Datasäkerhet	2		10		10
		I examensdelen ingår inläring i arbete 2 sv			2		
		Hantering av hotsituationer	2		10		10
		I examensdelen ingår inläring i arbete 4 sv			4		
		10 sv av följande examensdelar skall välja eller gymnasiestudier. Examensdelen är ett alternativ till studier enligt stigar.					
		Säkerhetsbranschens servicefunktioner (alternativt Användning av säkerhetssystem)	3			10	10
		I examensdelen ingår inläring i arbete 2 sv				2	
		Användning av säkerhetssystem (alternativt Säkerhetsbranschens servicefunktioner)	3			10	10
		I examensdelen ingår inläring i arbete 2 sv				2	
		Inläring i arbete sammanlagt åtminstone		6	6	11	23
		EXAMENSDELAR SOM KOMPLETTERAR YRKESKICKLIGHETEN					20
		<i>Obligatoriska examensdelar</i>					
		(Kombistuderandena ersätter en del av de obligatoriska examensdelarna med					

GRUNDEXAMEN INOM SÄKERHETSBRANSCHEN, SÄKERHETSVAKT							
Utbildningsprogram för säkerhetsbransch , grundskolebaserad							
Läsplan 1			Yrkes- prov	Läsår			Samman- lagt
Examens- delen kod	Studie- periodens kod	Examensdelens namn/ Studieperiodens namn	Läsår	1 sv	2 sv	3 sv	sv
		gymnasiestudier.)					
		Modersmålet, svenska					4
		Arbetslivskommunikation 1					2
		Arbetslivskommunikation 2					2
		Modersmålet, svenska som andra språk					4
		Modersmålet, svenska som andra språk					4
		Det andra inhemska språket, finska					2
		Det andra inhemska språket, finska					2
		Främmande språk, A-engelska					2
		Främmande språk, A-engelska					2
		Matematik					3
		Matematik 1					1
		Matematik 2					1
		Matematik 3					1
		Fysik och kemi					2
		Fysik 1					1
		Kemi 1					1
		Samhälls-, företags- och arbetslivskunskap					1
		Samhälls-, företags- och arbetslivskunskap					1
		Gymnastik					1
		Gymnastik					1
		Hälsokunskap					1
		Hälsokunskap					1
		Konst och kultur					1
		Konst och kultur					1

STUDIER

På följande sidor beskrivs studier som innefattas i examen. Samtidigt med studierna är studiernas yrkeskompetenskrav antecknade, bedömningsobjekten och bedömningskriterierna samt en plan över bedömningen av studierna och bedömningsmetoderna. Planerna beskriver också metoder för genomförande, studiematerial, undervisningsmetoder samt studiemiljön. Studiernas tidsbestämning framgår ur läsplanerna (se. punkt Läsplaner)

YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR

Obligatoriska examensdelar för alla

Verksamheten inom säkerhetsbranschen 30 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningssmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yrkesprov 	<p>Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Samhälls och företagssäkerhet, 20 sv - Upprätthållande av arbetsförmåga och självförsvar, 5 sv - Räddningsverksamhet, 5 sv 	<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- gestalta företagssäkerhetens delområden
- kartlägga hot och risker som anknyter sig till företagssäkerheten
- utarbeta utkast till förebyggande säkerhetsplaner
- i sitt arbete beakta bevaknings-, räddnings- och säkerhetsteknisk verksamhet
- i sitt arbete beakta grunderna i den lagstiftning som anknyter till företagssäkerhet
- informera och kommunicera på det sätt som lämpar sig för det egna arbetet
- handla i enlighet med grunderna för användningen av maktmedel och självförsvar
- handla sålunda att våld, olyckor och brott förhindras

- följa de metoder som främjar hälsan i arbets- och studieorganisationerna (TYKY-verksamhet)
- betjäna säkerhetsbranschens interna och externa kunder
- beakta grunderna för företagsverksamhet och marknadsföring inom säkerhetsbranschen
- samarbeta med de myndighetsorganisationer och samfund som är centrala för säkerhetsbranschen
- verka på det sätt som utbildningen i brandarbete och arbetarskydd förutsätter
- i samband med olyckor agera på det sätt som utbildningen i första hjälpen förutsätter
- rapportera om sitt arbete på det sätt som situationen förutsätter.

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete	planerar sitt arbete i enlighet med givna anvisningar	utarbetar självständigt en genomförbar arbetsplan
behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna anvisningar	iakttar arbetstiderna och arbetsanvisningarna samt kommer överens om eventuella avvikelser
ekonomisk och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen och utvecklar sin egen verksamhet för att uppnå dem

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av hot- och riskkartläggning i anknytning till företagssäkerhet	utarbetar under handledning en normal hot- eller riskkartläggning i anslutning till företagssäkerheten och väljer på basis av anvisningarna den arbetsmetod eller det redskap som ska användas	utarbetar självständigt en normal hot- eller riskkartläggning i anslutning till företagssäkerheten och bedömer medan arbetet fortskrider hur lämplig den valda arbetsmetoden eller det valda redskapet är	utarbetar självständigt en normal hot- eller riskkartläggning i anslutning till företagssäkerheten och om följderna av hoten och riskerna, exempelvis genom en sårbarhetsanalys och väljer den metod och det redskap

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
			för riskhantering som lämpar sig bäst för objektet
Utarbetande av utkast till förebyggande säkerhetsplan	utarbetar under handledning ett utkast till säkerhetsplan i anslutning till företagssäkerheten	utarbetar självständigt ett utkast till säkerhetsplan i anslutning till företagssäkerheten	utarbetar självständig ett utkast till säkerhetsplan i anslutning till företagssäkerheten, lägger fram det och utvärderar dess användbarhet i objektet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av företagssäkerhetens delområden	gestaltar företagssäkerhetens delområden och deras centrala innehåll	förstår vilken betydelse företagssäkerhetens delområden har inom i företagssäkerhetsarbetet	kan i sitt arbete tillämpa företagssäkerhetens delområden och deras mål
Behärskande av hot och risker	beaktar i sitt arbete grunderna för hot och riskhantering samt använder under handledning metoder eller redskap för hot- och riskhantering	förstår grunderna för hot och riskhantering samt använder metoder eller redskap för hot- och riskhantering	kan i sitt arbete fallspecifikt tillämpa och använda metoder eller redskap för hot- och riskhantering
Behärskande av företagande	beaktar i sitt arbete grunderna för företagande och bolagsformerna	förstår grunderna för företagande och bolagsformerna och använder i sitt arbete den kunskap som behövs	inhämtar och tillämpar i sitt arbete kunskaper om företagarens rättigheter, skyldigheter och ansvar

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar i sitt arbete den betydelse motion och näring har för ork i arbetet	iakttar motions- och näringsprogrammet och givna anvisningar samt	iakttar övergripande givna anvisningar och kan tillämpa dem i sitt arbete

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	och återhämtning, beaktar under handledning upprätthållandet av verksamhets- och arbetsförmågan i det egna arbetet	kan tillämpa dessa i sitt arbete, är medveten om sina egna hälsomässiga begränsningar och följer dessa	
	beaktar de anvisningar som gäller säkerhetsbranschen men behöver handledning för att iaktta de säkerhetsanvisningar som getts i fråga om säkerheten och orsakar inte fara	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt, beaktar säkerhetsanvisningarna i sitt arbete, iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete arbetsgemenskapens övriga medlemmar	förstår riskerna med att arbeta trött eller sjuk är medveten om och förstår sina egna hälsomässiga begränsningar och iakttar dessa, utvecklar sin verksamhet för att göra den säkrare känner de säkerhetsanvisningar som gäller det egna arbetet och iakttar dessa i sin verksamhet
	använder på ett säkert sätt arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna och arbetsuppgiften	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	uppmärksammar och identifierar faror som anknyter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa bedömer lämpligheten hos de arbetsredskap och arbetsmetoder som gäller de egna uppgifterna inom arbetet i fråga och sörjer självständigt för säkerheten i den egna arbetsmiljön
		handlar motiverat för att upprätthålla hälsosamma levnadsvanor samt verksamhets- och arbetsförmågan	är motiverad att självständigt upprätthålla hälsosamma levnadsvanor samt verksamhets- och arbetsförmågan
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det enligt vad situationen förutsätter
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och	iakttar arbetstiderna och	iakttar arbetstiderna och

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	de anvisningar som har getts för arbetet	kommer överens om eventuella avvikelser
	förstår i sina arbetsuppgifter innebörden av säkerhetsbranschens konfidentiella karaktär	förstår i sina egna arbetsuppgifter innebörden av säkerhetsbranschens konfidentiella karaktär	förstår i sina arbetsuppgifter innebörden av säkerhetsbranschens konfidentiella karaktär
Kommunikation och information	behärskar de grundläggande begreppen kring kommunikation och information	förstår betydelsen av kommunikation och information inom företag och samfund	kan tillämpa de grundläggande omständigheterna kring kommunikation och information
			kan använda källhänvisningar och förstår källkritikens betydelse
	har grundläggande kunskaper i användningen av dator, e-post och internet	använder ledigt dator, e-post och internet	använder ledigt dator, e-post och internet för att utföra sina arbetsuppgifter
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika individer och organisationer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer, beaktar i sin verksamhet behoven hos olika intressegrupper	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och planerar sitt arbete utgående från intressegruppernas behov

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i olika arbetsuppgifter inom säkerhetsbranschen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar förhållanden på ett sådant. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och arbetsmaterial; alla föremål för bedömning
- behärskande av de kunskaper som ligger till grund för arbetet; alla föremål för bedömning
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; delarna inläring och problemlösning, interaktion och samarbete samt säkerhet och funktionsförmåga.

Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Samhälls och företagssäkerhet, 20 sv

Mål

Den studerande kan

- gestalta företagssäkerhetens delområden
- kartlägga hot och risker som anknyter sig till företagssäkerheten
- utarbeta utkast till förebyggande säkerhetsplaner
- i sitt arbete beakta bevaknings-, räddnings- och säkerhetsteknisk verksamhet
- i sitt arbete beakta grunderna i den lagstiftning som anknyter till företagssäkerhet
- informera och kommunicera på det sätt som lämpar sig för det egna arbetet
- handla sålunda att våld, olyckor och brott förhindras
- betjäna säkerhetsbranschens interna och externa kunder
- beakta grunderna för företagsverksamhet och marknadsföring inom säkerhetsbranschen
- samarbeta med de myndighetsorganisationer och samfund som är centrala för säkerhetsbranschen
- verka på det sätt som utbildningen i brandarbete och arbetarskydd förutsätter
- i samband med olyckor agera på det sätt som utbildningen i första hjälpen förutsätter
- rapportera om sitt arbete på det sätt som situationen förutsätter.

Centrala innehåll

-
- planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- behärskande av arbetsmiljön
- ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av hot- och riskkartläggning i anknytning till företagssäkerhet
- Utarbetande av utkast till förebyggande säkerhetsplan
- Behärskande av företagssäkerhetens delområden
- Behärskande av hot och risker
- Behärskande av företagande
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga
- Lärande och problemlösning
- Yrkesetik
- Kommunikation och information
- Interaktion och samarbete

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Upprätthållande av arbetsförmåga och självförsvar, 5 sv

Mål

Den studerande kan

- i sitt arbete beakta grunderna i den lagstiftning som anknyter till säkerhet
- informera och kommunicera på det sätt som lämpar sig för det egna arbetet
- handla i enlighet med grunderna för användningen av maktmedel och självförsvar
- handla sålunda att våld, olyckor och brott förhindras
- följa de metoder som främjar hälsan i arbets- och studieorganisationerna (TYKY-verksamhet)
- betjäna säkerhetsbranschens interna och externa kunder
- samarbeta med de myndighetsorganisationer och samfund som är centrala för säkerhetsbranschen
- i samband med olyckor agera på det sätt som utbildningen i första hjälpen förutsätter
- rapportera om sitt arbete på det sätt som situationen förutsätter.

Centrala innehåll

- planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- behärskande av arbetshelheten
- ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av hot- och riskkartläggning i anknytning till företagssäkerhet
- Utarbetande av utkast till förebyggande säkerhetsplan
- Behärskande av företagssäkerhetens delområden
- Behärskande av hot och risker
- Behärskande av företagande
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga
- Lärande och problemlösning
- Yrkesetik
- Kommunikation och information
- Interaktion och samarbete

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Räddningsverksamhet, 5 sv

Mål

Den studerande kan

- gestalta företagssäkerhetens delområden
- kartlägga hot och risker som anknyter sig till företagssäkerheten
- utarbeta utkast till förebyggande säkerhetsplaner
- i sitt arbete beakta bevaknings-, räddnings- och säkerhetsteknisk verksamhet
- i sitt arbete beakta grunderna i den lagstiftning som anknyter till företagssäkerhet
- informera och kommunicera på det sätt som lämpar sig för det egna arbetet
- handla sålunda att våld, olyckor och brott förhindras
- betjäna säkerhetsbranschens interna och externa kunder
- samarbeta med de myndighetsorganisationer och samfund som är centrala för säkerhetsbranschen
- verka på det sätt som utbildningen i brandarbete och arbetarskydd förutsätter
- i samband med olyckor agera på det sätt som utbildningen i första hjälpen förutsätter
- rapportera om sitt arbete på det sätt som situationen förutsätter.

Centrala innehåll

- planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- behärskande av arbetshelheten
- ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av hot- och riskkartläggning i anknytning till företagssäkerhet
- Utarbetande av utkast till förebyggande säkerhetsplan
- Behärskande av företagssäkerhetens delområden
- Behärskande av hot och risker
- Behärskande av företagande
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga
- Lärande och problemlösning
- Yrkesetik
- Kommunikation och information
- Interaktion och samarbete

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Examensdelar som är valfria för alla

Bevakning 20 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3 Bedömningsmetoder - Yrkesprov	Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.	- Bevakningsverksamhet, 10 sv - Bevakningsformer, 10 sv	Studiematerial - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg Undervisningsmetoder - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning Inlärningsmiljöer - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt arbete i enlighet med kundobjektets anvisningar
- gestalta bevakningen som en del av företagsobjektets riskhantering
- verka i enlighet med de vanligaste arbetsmetoderna och bevakningsformerna inom bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta grunderna och förutsättningarna för bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta företagande och marknadsföring
- verka i olika kundservicesituationer
- verka i enlighet med de grunder som gäller användningen av maktmedel och taktiskt föregripande
- verka i enlighet med den lagstiftning som ansluter sig till branschen

- i problem- och felsituationer handla på det sätt arbetsuppgifterna förutsätter
- följa de anvisningar och föreskrifter som ansluter sig till bevakningsverksamhet
- beakta de omständigheter som med tanke på den egna och kundens säkerhet är av väsentlig betydelse
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete och väljer under handledning en arbetsmetod och ett tillvägagångssätt som lämpar sig för situationen och som leder till ett godtagbart slutresultat	väljer en arbetsmetod och ett tillvägagångssätt som lämpar sig för situationen och som leder till ett godtagbart slutresultat	väljer den arbetsmetod och det tillvägagångssätt som bäst lämpar sig för situationen och som leder till ett ekonomiskt och kvalitativt slutresultat
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar, förutser kommande arbetsmoment	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar, klarar smidigt av arbetsuppgiften och förutser kommande arbetsmoment och beaktar dessa i sin verksamhet
			handlar på eget initiativ och självständigt
Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	handlar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten	handlar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten och förstår det egna arbetets inverkan på företagets riskhantering	handlar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten och utvecklar sin verksamhet för att nå dem
			verksamheten främjar fullgörandet av kundobjektets affärsverksamhet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av de	arbetar under handledning	arbetar i enlighet med den	anpassar sitt självständiga

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
metoder som ansluter sig till bevakning	i enlighet med anvisningarna och de valda arbetsmetoderna	arbetsmetod han eller hon har valt och bedömer dess lämplighet då arbetet framskrider	arbete till förändrade förhållanden
Behärskande av anordningar och utrustning som gäller bevakning	använder efter att ha getts anvisningar olika anordningar och olika slag av utrustning i olika arbetssituationer	använder i kundobjektet i olika arbetssituationer anordningar och utrustning som ansluter sig till bevakningen	använder i kundobjektet i olika arbetssituationer effektivt anordningar som ansluter sig till bevakningen och kan motivera sina val av anordningar och övrig utrustning
Behärskande av användningen av maktmedel och taktiskt föregripande	handlar i enlighet med givna anvisningar	handlar med föregripande av risker och faror som anknyter sig till arbetet	anpassar sin verksamhet och sitt föregripande av verksamheten att lämpa sig för situationen
	beaktar faror och risker som anknyter sig till arbetet	anpassar sin verksamhet till förändrade förhållanden	ser sina egna styrkor och utvecklingsområden
	använder tilldelad skyddsutrustning		
Behärskande av kundservice	klarar under handledning av de vanligaste kundservicesituationerna	klarar av de vanligaste kundservicesituationerna, verkar i kundservicesituationer korrekt, opartiskt och så att försonlighet främjas och använder här begripligt de bägge inhemska språken	klarar på ett kvalitativt sätt av kundservicesituationer och beaktar i sitt arbete företagande och marknadsföring på ett begripligt sätt på de bägge inhemska och ett främmande språk
			utvärderar det använda verksamhetssättet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av den lagstiftning som anknyter till bevakning	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller bevakningsbranschen	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller bevakningsbranschen och	iakttar i sitt arbete fallspecifikt den lagstiftning som gäller bevakningsbranschen

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
		förstår deras betydelse för det egna arbetet	
Behärskande av kundobjektet	beaktar kundobjektets anvisningar och kan efter att ha getts anvisningar handla utgående från dessa	beaktar i sitt arbete kundobjektets anvisningar och handlar utgående från dessa på ett betryggande sätt	beaktar de omständigheter som är av väsentlig betydelse för den egna och kundens säkerhet och utvecklar sin verksamhet så att den motsvarar kundens behov
Behärskande av problem- och felsituationer	identifierar faro- och problemsituationer i sin arbetsmiljö	identifierar faro- och problemsituationer i sin arbetsmiljö och rapporterar om dessa på överenskommet sätt	förutser faro- och problemsituationer i sin arbetsmiljö och rapporterar om dessa på överenskommet sätt
			inleder omedelbart nödvändiga åtgärder för att undanröja problem- och farosituationer
Behärskande av företagande	beaktar i sitt arbete grunderna för företagande och bolagsformerna	förstår grunderna för företagande och bolagsformerna	förstår grunderna för företagande och bolagsformerna och använder sig i arbetet av de kunskaper som behövs

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver och strävar på basis av det efter att utveckla sitt eget kunnande
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika individer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och beaktar i sin verksamhet de olika intressegruppernas behov	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och planerar sitt eget arbete utgående från olika intressegruppers behov
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och handlar under handledning i enlighet	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	med arbetsanvisningarna		
Kommunikation och information	behärskar de grundläggande begreppen kring kommunikation och information	förstår betydelsen av kommunikationen och information i företag och samfund	kan tillämpa de grundläggande omständigheterna kring kommunikation och information
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker i sitt arbete risker och iakttar de säkerhetsanvisningar som utfärdats om arbetet och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen	uppmärksammar och identifierar faror som anknyter till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i genomförandet av bevakning vid ett arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar förhållandena vid arbetsobjektet. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoderna, arbetsredskapen och arbetsmaterialet; alla föremål för bedömning
- behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet; behärskande av den lagstiftning som anknyter till bevakningsverksamhet
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; interaktion och samarbete, säkerhet och funktionsförmåga.

Till de delar den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bevakningsverksamhet, 10 sv

Mål

Den studerande kan

- planera sitt arbete i enlighet med kundobjektets anvisningar
- gestalta bevakningen som en del av företagsobjektets riskhantering
- verka i enlighet med de vanligaste arbetsmetoderna och bevakningsformerna inom bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta grunderna och förutsättningarna för bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta företagande och marknadsföring
- verka i olika kundservicesituationer
- verka i enlighet med de grunder som gäller användningen av maktmedel och taktiskt föregripande
- verka i enlighet med den lagstiftning som ansluter sig till branschen
- i problem- och felsituationer handla på det sätt arbetsuppgifterna förutsätter
- följa de anvisningar och föreskrifter som ansluter sig till bevakningsverksamhet
- beakta de omständigheter som med tanke på den egna och kundens säkerhet är av väsentlig betydelse
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av de metoder som ansluter sig till bevakning
- Behärskande av anordningar och utrustning som gäller bevakning
- Behärskande av användningen av maktmedel och taktiskt föregripande
- Behärskande av kundservice
- Behärskande av den lagstiftning som anknyter till bevakning
- Behärskande av kundobjektet
- Behärskande av problem- och felsituationer
- Behärskande av företagande
- Lärande och problemlösning
- Interaktion och samarbete
- Yrkesetik
- Kommunikation och information
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Bevakningsformer, 10 sv

Mål

Den studerande kan

- planera sitt arbete i enlighet med kundobjektets anvisningar
- gestalta bevakningen som en del av företagsobjektets riskhantering
- verka i enlighet med de vanligaste arbetsmetoderna och bevakningsformerna inom bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta grunderna och förutsättningarna för bevakningsverksamheten
- i sitt arbete beakta företagande och marknadsföring
- verka i olika kundservicesituationer
- verka i enlighet med de grunder som gäller användningen av maktmedel och taktiskt föregripande
- verka i enlighet med den lagstiftning som ansluter sig till branschen
- i problem- och felsituationer handla på det sätt arbetsuppgifterna förutsätter
- följa de anvisningar och föreskrifter som ansluter sig till bevakningsverksamhet
- beakta de omständigheter som med tanke på den egna och kundens säkerhet är av väsentlig betydelse
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av de metoder som ansluter sig till bevakning
- Behärskande av anordningar och utrustning som gäller bevakning
- Behärskande av användningen av maktmedel och taktiskt föregripande
- Behärskande av kundservice
- Behärskande av den lagstiftning som anknyter till bevakning
- Behärskande av kundobjektet
- Behärskande av problem- och felsituationer
- Behärskande av företagande
- Lärande och problemlösning
- Interaktion och samarbete
- Yrkesetik
- Kommunikation och information
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga
-

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Säkerhetsteknik 20 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3 Bedömningsmetoder - Yrkesprov	Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.		Studiematerial - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg Undervisningsmetoder - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning Inlärningsmiljöer - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- klarlägga kundobjektet och dess verksamhet
- planera sitt eget arbete med beaktande av objektens krav på säkerhetsteknisk utrustning
- beakta grunderna för planering och installation av säkerhetssystem
- beakta de krav dokumentering och informationsklassificering ställer
- läsa och tolka kartor, tecken på ritningar och anvisningar som gäller säkerhetstekniska anordningar
- handla i enlighet med föreskrifter och anvisningar
- inhämta information om olika säkerhetstekniska system
- i samband med ett säkerhetstekniskt projekt beakta olika intressegrupper
- kartlägga de kostnader systemen ger upphov till
- ge handledning vid valet av utrustning
- ge handledning i den riktiga användningen av säkerhetsteknik
- i felsituationer handla på det sätt arbetsuppgifterna förutsätter
- i sitt arbete beakta grunderna för företagande och marknadsföring

- beakta de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens säkerhet
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet Inhämtande av information i anknytning till kundspecifika säkerhetstekniska system
- Installation av säkerhetstekniska system
- Behärskande av dokumentering och informations-klassificering
- Behärskande av teknologi och informations-teknik/datasäkerhet i anslutning till kundspecificerade säkerhetstekniska system
- Behärskande av den lagstiftning och övriga föreskrifter och anvisningar gäller säkerhetsteknisk verksamhet
- Behärskande av kundobjektet Behärskande av problem- och felsituationer
- Behärskande av företagande och marknadsföring
- Lärande och problemlösning Interaktion och samarbete
- Yrkesetik
- Hälsa, säkerhet och funktions-förmåga

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete	planerar sitt eget arbete i enlighet med givna anvisningar	utarbetar självständigt en genomförbar arbetsplan
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och handlar under handledning i enlighet med anvisningar och föreskrifter och med beaktande av kostnaderna	klarar av arbetsuppgiften i enlighet med anvisningarna och föreskrifterna och med beaktande av kostnaderna	klarar smidigt av arbetsuppgiften i enlighet med anvisningarna och föreskrifterna och förutser kommande arbetsskeden samt handlar på eget initiativ och kostnadseffektivt

Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	väljer under handledning i enlighet med uppställda kvalitetsmål de system som lämpar sig för objektet	väljer självständigt i enlighet med uppställda kvalitets- och kostnads mål de system som lämpar sig för objektet	väljer självständigt i enlighet med uppställda kvalitets- och kostnads mål de system som lämpar sig för objektet och utvecklar sin verksamhet för att nå dem
-------------------------------------	---	--	--

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Inhämtande av information i anknytning till kundspecifika säkerhetstekniska system	inhämtar under handledning information, föreskrifter och anvisningar om olika säkerhetstekniska systemen	inhämtar information, föreskrifter och anvisningar om olika säkerhetstekniska system och kan tillämpa dessa på objektet	inhämtar information, föreskrifter och anvisningar om olika säkerhetstekniska system, tillämpar dem på objektet och anpassar sitt självständiga arbete till förändrade förhållanden
Installation av säkerhetstekniska system	installerar under handledning en säkerhetsteknisk anordning	beaktar i sitt arbete grunderna för installationen	väljer de material och arbetsmetoder som är de lämpligaste
		planerar och utför installationen	planerar och utför installationen
Behärskande av dokumentering och informationsklassificering	beaktar i sitt arbete vikten av att behärska dokumentering och informationsklassificering	sörjer för att dokumentering och informationsklassificering behärskas	utför självständigt åtgärder som förutsätter behärskande av dokumentering och informationsklassificering
Behärskande av teknologi och informationsteknik/datasäkerhet i anslutning till kundspecificeerade säkerhetstekniska system	beaktar i sitt arbete betydelsen av olika säkerhetstekniska system	beaktar i sitt arbete betydelsen av olika säkerhetstekniska system och deras framtid	beaktar i sitt arbete betydelsen av olika säkerhetstekniska system samt informationsteknik/datasäkerhet och deras framtid

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av den lagstiftning och övriga föreskrifter och anvisningar gäller säkerhetsteknisk verksamhet	beaktar i sitt arbete de föreskrifter och anvisningar som gäller verksamheten och handlar såsom dessa förutsätter	beaktar i sitt arbete de föreskrifter som gäller verksamheten och meddelar vid behov kunden om uppmärksammade missförhållanden	beaktar i sitt arbete de föreskrifter som gäller verksamheten och handlar på det sätt situationen förutsätter för att undanröja uppmärksammade missförhållanden
Behärskande av kundobjektet	beaktar kundobjektets förfaringsätt och anvisningar, kan under handledning förfara i enlighet med dessa	beaktar i sitt arbete kundobjektets förfaringsätt och anvisningar, kan under handledning förfara i enligt med dessa på ett betryggande sätt	beaktar de omständigheter som är av väsentlig betydelse för egen och för kundens säkerhet och utvecklar sitt eget arbete så att det motsvarar kundens behov
Behärskande av problem- och felsituationer	uppmärksammar fel- och problemsituationer i sin arbetsmiljö	identifierar fel- och problemsituationer i sin arbetsmiljö och rapporterar om dessa på överenskommet sätt	förutser fel- och problemsituationer i sin arbetsmiljö och rapporterar om dessa på överenskommet sätt
			inleder omedelbart nödvändiga åtgärder för att undanröja fel- och problemsituationer
Behärskande av företagande och marknadsföring	beaktar i sitt arbete grunderna för företagande och bolagsformerna	förstår grunderna för företagande och bolagsformerna och utnyttjar i det egna arbetet den kunskap som behövs	skaffar och tillämpar i sitt arbete kunskap om företagarens rättigheter, skyldigheter och ansvar, handlar kostnadseffektivt
	är medveten om de kostnader den egna verksamheten ger upphov till	beaktar i sitt arbete de kostnader den egna verksamheten ger upphov till och verkar i marknadsföringsanda	förstår företagandets och marknadsföringens betydelse i företagets verksamhet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika individer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och organisationer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och organisationer
		beaktar i sin verksamhet behoven hos olika intressegrupper, ger handledning i den riktiga användningen av de säkerhetstekniska systemen	planerar sitt arbete utgående från behoven hos olika intressegrupper
			ger handledning i den riktiga användningen av de säkerhetstekniska systemen
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och agerar med handledning enligt arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker risker i sitt arbete, iakttar de säkerhetsanvisningar som getts om arbetet och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen	uppmärksammar och identifierar faror som anknyter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

---

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden delta i planeringen, genomförandet och användningen av säkerhetsteknisk utrustning och i handledning som gäller den. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoderna, arbetsredskapen och arbetsmaterialen; alla föremål för bedömning
- behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet; behärskande av den lagstiftning och de övriga föreskrifter och anvisningar som anknyter sig till säkerhetsteknisk verksamhet
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; interaktion och samarbete, lärande och
- problemlösning samt hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Till de delar den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider . Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Grundläggande bevakning och övervakning av ordning 10 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningsmetoder - Yrkesprov</p>	<p>Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.</p>		<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- i situationer som gäller bevakning och ordningsövervakning förfara i enlighet med den lagstiftning som omfattar verksamheten, efter att på ett godkänt sätt ha fullgjort den av inrikesministeriet fastställda utbildningen för väktare och ordningsvakter
- i undantagssituationer förfara i enlighet med den lagstiftning som reglerar användningen av maktmedel och nödvärn
- använda gasspray och teleskopbatong i enlighet med den lagstiftning som gäller dessa och i enlighet med den fullgjorda av inrikesministeriet fastställda utbildningen
- verka i överensstämmelse med den effektiva och säkra användning av maktmedel som tillämpas i bevaknings- och ordningsövervakningsverksamhet
- beakta de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens säkerhet
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av maktmedels-redskap och maktmedels-teknik
- Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till bevaknings- och ordningsöver-övervaknings-situationer
- Behärskande av den lagstiftning och utbildning som gäller maktmedelsredskap
- Lärande och problemlösning
- Yrkesetik
- Interaktion och samarbete
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete	planerar sitt eget arbete i enlighet med givna anvisningar	utarbetar självständigt en genomförbar arbetsplan
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och handlar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och arbetsanvisningarna samt kommer överens om eventuella avvikelser
Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen och utvecklar sin verksamhet för att nå dem

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder-, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av maktmedels-redskap och	verkar under handledning i enlighet med på förhand utlärd verksamhetsmodeller	verkar i enlighet med på förhand utlärd verksamhetsmodeller för	tillämpar sin verksamhet i enlighet med på förhand utlärd

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder-, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
maktmedelsteknik	för användningen av maktmedel	användningen av maktmedel	verksamhetsmodeller för användningen av maktmedel
			verksamheten är smidig, effektiv, säker och situationsanpassad

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till bevaknings- och ordningsövervaknings-situationer	fullgör på ett godkänt sätt utbildningen för väktare och ordningsvakter	beaktar i sitt arbete de grunder som ansluter sig till lagstiftningen om bevakning och ordningsövervakning, förstår deras betydelse för företagets verksamhet	iakttar i sitt arbete den lagstiftning som gäller bevakning och ordningsövervakning
		fullgör på ett godkänt sätt utbildningen för väktare och ordningsvakter	fullgör på ett godkänt sätt utbildningen för väktare och ordningsvakter
Behärskande av den lagstiftning och utbildning som gäller maktmedelsredskap	beaktar i sitt arbete den lagstiftning gäller maktmedelsredskap och grunderna i den erhållna utbildningen	beaktar i sitt arbete den lagstiftning som gäller maktmedelsredskap och grunderna i den erhållna utbildningen och förstår deras betydelse i den egna verksamheten	iakttar i sitt arbete den lagstiftning som gäller maktmedelsredskap och den erhållna utbildningen

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete	utvärderar självständigt sitt eget arbete och styr på basis av detta sin verksamhet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika människor	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor och organisationer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor och organisationer
		beaktar i sin verksamhet behoven hos olika intressegrupper ger handledning för en riktig användning av säkerhetssystemen	planerar sitt arbete utgående från behoven hos olika intressegrupper
			ger handledning för en riktig användning av säkerhetssystemen
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker risker i sitt arbete, iakttar de säkerhetsanvisningar som getts för det och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete arbetsgemenskapens övriga medlemmar	uppmärksammar och identifierar faror som anknyter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är säkra samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande fullgör på ett godkänt sätt de av inrikesministeriet fastställda utbildningarna för väktare och ordningsvakter samt de utbildningar som gäller gasspray och teleskopbatong.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoderna, arbetsredskapen och arbetsmaterialet; alla föremål för bedömning

- nyckelprocesser för livslångt lärande; interaktion och samarbete, hälsa, säkerhet och funktionsförmåga.

Till de delar den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider. Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Datasäkerhet 10 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningssmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yrkesprov 	<p>Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.</p>		<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkeskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt eget arbete i enlighet med kundobjektets arbetsanvisningar
- verka i olika kundservicesituationer
- beakta de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens datasäkerhet
- gestalta informationssystemhelheterna
- använda olika informationssystem
- genomföra servicen i enlighet med myndighetsföreskrifter och anvisningar
- i sitt arbete tillämpa de vanligaste grundläggande omständigheter som anknyter sig till datasäkerhet
- beakta de omständigheter som anknyter sig till behandling, klassificering och förvaring av information, exempelvis enligt indelningen i standarden ISO 27000
- i problem- och felsituationer agera på den nivå arbetsuppgifterna förutsätter
- ge informationssystemens användare handledning för den riktiga och säkra användningen av systemen
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av arbetsmetoder som anknyter sig till kundspecifika informationssystem
- Behärskande av anordningar som anknyter sig till kundspecifika informationssystem
- Kännedom om skyldigheterna i den lagstiftning och de myndighetsföreskrifter som anknyter sig till datasäkerhet
- Kännedom om datasäkerhetens delområden
- Behärskande av felsituationer i datasäkerheten
- Behärskande av information
- Behärskande av användningen av informationssystem
- Kommunikation och information
- Lärande och problemlösning
- Yrkesetik
- Interaktion och samarbete
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete	planerar sitt eget arbete i enlighet med givna anvisningar	utarbetar självständigt en genomförbar arbetsplan

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning enligt givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och arbetsanvisningarna och kommer överens om eventuella avvikelser
Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen och utvecklar sin egen verksamhet för att nå dem

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av arbetsmetoder som anknyter sig till kundspecifika informationssystem	arbetar under handledning i enlighet med den arbetsmetod han eller hon har valt	arbetar med den arbetsmetod han eller hon har valt och bedömer dess lämplighet då arbetet framskrider	anpassar självständigt sitt arbete till förändrade förhållanden
	verkar i företaget på det sätt datasekerhetsnivån förutsätter	utarbetar en normal datasekerhetsanvisning åt företaget eller en av dess personalgrupper	utarbetar åt företaget eller en av dess personalgrupper en förebyggande datasekerhetsanvisning som utgår från datasekerhetsshot eller datasekerhetsrisker
			förrättar inspektion i anknytning till datasekerheten
			rapporterar om centrala omständigheter i anknytning till datasekerheten
Behärskande av anordningar som anknyter sig till kundspecifika informationssystem	använder under handledning apparatur och program av olika slag i olika kundservicesituationer	använder apparatur och program av olika slag i olika kundservice-situationer	använder apparatur och program av olika slag i olika kundservice-situationer och motiverar sitt val av apparatur och övriga redskap

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Kännedom om skyldigheterna i den lagstiftning och de myndighetsföre-skrifter som anknyter sig till datasäkerhet	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller datasäkerheten	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller datasäkerheten och förstår deras betydelse för företagets säkerhet meddelar vid behov till kunden om uppmärksammade missförhållanden	beaktar i sitt arbete fallspecifikt grunderna i den lagstiftning som anknyter sig till datasäkerheten och handlar på det sätt situationen förutsätter för att undanröja uppmärksammade missförhållanden
Kännedom om datasäkerhetens delområden	beaktar i sitt arbete datasäkerhetens delområden och deras centrala innehåll	förstår betydelsen hos datasäkerhetens delområden i företagets säkerhetsarbete	kan i sitt arbete tillämpa datasäkerhetens delområden och deras målsättningar
Behärskande av felsituationer i datasäkerheten	beaktar i sitt arbete kundobjektets verksamhetsmetoder och de centrala principerna för säkerhetsförfarandena	förstår kundobjektets verksamhetsmetoder och säkerhetsförfaranden och kan handla i enlighet med dessa	tillämpar kundspecifika verksamhetsmetoder och datasäkerhetsförfaranden och handlar på grundval av dessa på det sätt som bäst lämpar sig för situationen och miljön
		kan i en felsituation skaffa den hjälp som behövs till platsen	klarar självständigt av felsituationer på basnivå
Behärskande av information	förstår datasäkerhetens betydelse för organisationens fortbestånd och konkurrensförmåga	främjar datasäkerheten i företaget	delar in informationen på basis av dess betydelse och behandlar den på rätt sätt
Behärskande av användningen av informationssystem	behärskar den grundläggande användningen av verktygsprogram, avlägger A-körkort i datoranvändning för tre	behärskar den grundläggande användningen av verktygsprogram till den del som gäller tre obligatoriska och två valfria moduler för A-	kan självständigt använda dator och behärskar den grundläggande användningen av verktygsprogram

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	obligatoriska modulers del	körkort i datoranvändning	
			känner till de grundläggande begreppen kring datateknik
			identifierar tillämpningsområdena för datateknik
			avlägger samtliga sju moduler för A-körkort i datoranvändning
Kommunikation och information	behärskar de grundläggande begreppen kring kommunikation och information	förstår den betydelse kommunikation och information har i företag och samfund	kan tillämpa de grundläggande omständigheterna i kommunikation och information
	kan producera skriftligt material om sitt arbete	iakttar arbetsgemenskapens sätt att rapportera om arbetet	iakttar arbetsgemenskapens sätt att rapportera om arbetet och producerar olika skriftliga alster som krävs i arbetet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och verkar i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetsgemenskapens regler och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetsgemenskapens regler och givna arbetsanvisningar och kommer i förväg överens om eventuella avvikelser
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika individer och organisationer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer
		beaktar i sin verksamhet behoven hos olika	planerar utgående från behoven hos olika

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
		intressegrupper, ger handledning för en riktig användning av informationssystemen	intressegrupper sitt arbete
			ger handledning för den riktiga och säkra användningen av informationssystemen
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker risker i sitt arbete iakttar de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen	uppmärksammar och identifierar faror som ansluter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande eller visar sin yrkesskicklighet genom att delta i användningen av informationssystemen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och arbetsmaterial, alla föremål för bedömning
- behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet; kunskap om lagstiftningen samt om övriga myndighetsföreskrifter och anvisningar
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; lärande och problemlösning, interaktion och samarbete samt hälsa, säkerhet och funktionsförmåga.

Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider. Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Hantering av hotsituationer 10 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3 Bedömningsmetoder - Yrkesprov	Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.		Studiematerial - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg Undervisningsmetoder - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning Inlärningsmiljöer - Studietrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt arbete i enlighet med kundobjektet
- identifiera hot som anknyter sig till den egna arbetsuppgiften
- planera sin arbetsuppgift på grundval av de hot som anknyter sig till situationen
- verka i olika kundservicesituationer och dimensionera sin verksamhet riktigt
- förbereda sig för och agera i olika special- och nödsituationer
- samarbeta med myndigheterna och iaktta de anvisningar och föreskrifter de utfärdar
- använda maktmedelsredskap i enlighet med den lagstiftning och utbildning som gäller dessa
- ta i beaktande vilken effekt rusmedel eller narkotiska ämnen har på objektspersonens handlingar
- ta i beaktande vilken effekt stressreaktioner har på egna och objektspersonens handlingar
- söka hjälp med anledning av traumatiska upplevelser i en arbetsuppgift
- ta de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens säkerhet i beaktande
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen förutsätter.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av arbetsmetoder som anknyter sig till hanteringen av hotsituationer
- Behärskande av redskap som anknyter sig till hotsituationer
- Behärskande av föregripandet av hotsituationer
- Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till hanteringen av hotsituationer
- Behärskande av föregripande planering
- Lärande och problemlösning
- Interaktion och samarbete
- Yrkesetik
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	planerar under handledning sitt eget arbete	planerar sitt eget arbete i enlighet med givna anvisningar	utarbetar självständigt en genomförbar arbetsplan
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och arbetsanvisningarna och

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	i enlighet med arbetsanvisningarna		kommer överens om eventuella avvikelser
Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	handlar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen	handlar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen och utvecklar sin egen verksamhet för att nå dem

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
		förbereder sig för hot	förbereder sig för hot, handlar riktigt i en situation som förändras
Behärskande av redskap som anknyter sig till hotsituationer	väljer under handledning sådana maktmedelsredskap som är tillåtna vid arbetsuppgiften och kan vid behov utnyttja dem	väljer sådana maktmedelsredskap som är tillåtna vid arbetsuppgiften och kan utnyttja dessa i enlighet med situationen	väljer sådana maktmedelsredskap som är tillåtna vid arbetsuppgiften och kan smidigt utnyttja dessa i enlighet med situationen
Behärskande av föregripandet av hotsituationer	identifierar de olika skeden som anknyter sig till våldssituationer och hanteringen av dessa förbereder sig för våldssituationer och hot om dessa	identifierar de olika skeden som anknyter sig till våldssituationer och kan ta dem i beaktande i förhandsplaneringen och förbereda sig för dem	identifierar de olika skeden som anknyter sig till våldssituationer och kan ta dem i beaktande i planeringen
			inhämtar för planeringen den information som behövs, utnyttjar informationen för att utarbeta en genomförbar plan

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till hanteringen av hotsituationer	tar grunderna i den lagstiftning som anknyter sig till hotsituationer i beaktande	tar grunderna i den lagstiftning som anknyter sig till hotsituationer i beaktande och förstår deras betydelse för säkerheten	iakttar i sitt arbete fallspecifikt den lagstiftning som anknyter sig till hotsituationer
Behärskande av föregripande planering	tar stressreaktionernas betydelse i beaktande	tar i sin verksamhet stressreaktionernas betydelse i beaktande	tar i sin verksamhet stressreaktionernas betydelse i beaktande
	identifierar en person som använt rusmedel och kännetecknen på användningen	identifierar och beaktar i sin verksamhet en person som använt rusmedel och kännetecknen på användningen	identifierar en person som använt rusmedel och kännetecknen på användningen och handlar i enlighet med detta
		anpassar sin verksamhet på det sätt de förutsätter	anpassar smidigt sin verksamhet på det sätt de förutsätter
			utarbetar i enlighet med myndigheternas krav en föregripande plan

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga N3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utarbetar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika människor	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor och tar behoven hos olika intressegrupper i beaktande i sin verksamhet	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor och planerar utgående från behoven hos olika intressegrupper sitt arbete

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga N3
	Den studerande		
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning enligt givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	tar i beaktande att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker risker i sitt arbete iakttar de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och tar i sitt arbete de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen i beaktande	uppmärksammar och identifierar faror som ansluter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom två delyrkesprov vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden, dels genom att delta i ett simulerat yrkesprov för hantering av hotsituationer (a) och dels genom att utarbeta en skriftlig plan för föregripande av hotsituationer (b). Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och arbetsmaterial, alla föremål för bedömning
- behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet; alla föremål för bedömning
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; interaktion och samarbete, lärande och problemlösning.

Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider. Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Säkerhetsbranschens servicefunktioner 10 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3 Bedömningsmetoder - Yrkesprov	Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.		Studiematerial - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg Undervisningsmetoder - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning Inlärningsmiljöer - Studieutrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- möta olika kunder och intressegrupper i sitt arbete
- klarlägga de innehåll i service- och kvalitetsbeskrivningarna som anknyter sig till kundobjektet
- planera och genomföra de situationer och skeden inom kundservicen, vilka anknyter sig till det egna arbetet
- planera och verkställa olika av kunden begärda stöd- och serviceuppgifter
- planera och genomföra de stödåtgärder som är de mest typiska för organisationen, exempelvis postning, fakturering, produktifiering och produktskydd av produkterna osv.
- effektivt anpassa säkerhetsarbetet och serviceuppgifterna till planeringen och genomförandet av sitt arbete

- beakta arbete i uppgifter som gäller rusmedelsarbete
- beakta de kännetecken som anknyter sig till organisationens egenkontroll och den lagstiftning som gäller denna, exempelvis industriföretagens egna säkerhetsorganisationer och säkerhetsuppgifter
- beakta skillnaderna mellan arbeten som ansluter sig till egenkontroll och de arbeten som ansluter sig till bevakningsrörelsen
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer
- Behärskande av arbetshelheten
- Ekonomisk och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av kundservice-situationer
- Behärskande av olika stöd- och serviceuppgifter
- Behärskande av uppgifter som ansluter sig till organisationernas egenkontroll
- Behärskande av serviceuppgifter som ansluter sig till rusmedelsarbete
- Lärande och problemlösning Interaktion och samarbete
- Yrkesetik
- Hälsa, säkerhet och funktions-förmåga

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet och utarbetande av planer	väljer för situationen en arbetsmetod och ett verksamhetssätt för att uppnå ett godtagbart slutresultat	väljer för situationen en ändamålsenlig arbetsmetod och ett ändamålsenligt verksamhetssätt för att uppnå ett godtagbart slutresultat	väljer den arbetsmetod och det verksamhetssätt som bäst lämpar sig för att uppnå ett ekonomiskt och kvalitativt slutresultat
Behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och utför under handledning serviceuppgifter och säkerhetsarbeten	iakttar arbetstiderna och utför serviceuppgifter och säkerhetsarbeten	iakttar arbetstiderna och utför smidigt serviceuppgifter och säkerhetsarbeten
		förutser kommande arbetsskeden	förutser kommande arbetsskeden och beaktar dem på eget initiativ och självständigt i sin verksamhet
Ekonomisk och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten och	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten och

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	verksamheten	förstår det egna arbetets betydelse för företagets verksamhet och resultat	utvecklar sin verksamhet för att uppnå kvalitetsmålen
			förstår att den egna verksamheten främjar fullgörandet av kundobjektets kärnaffärsverksamhet

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder-, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av kundservice-situationer	planerar och fullgör under handledning serviceuppgifter som valts	fullgör de serviceuppgifter som valts och utvärderar planens lämplighet då arbetet framskrider	anpassar sitt eget, självständiga arbete till förändrade förhållanden
Behärskande av olika stöd- och serviceuppgifter	använder under handledning olika anordningar och redskap i olika serviceuppgifter	använder olika anordningar och redskap i olika serviceuppgifter	använder i sina arbetsuppgifter effektivt anordningar och redskap som finns i kundobjektet och kan motivera sina val av dessa

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av uppgifter som ansluter sig till organisationernas egenkontroll	ser i sitt arbete skillnaderna mellan de uppgifter som anknyter sig till bevakningsrörelsen och de uppgifter som anknyter sig till egenkontrollen	beaktar i sitt arbete skillnaderna mellan de uppgifter som anknyter sig till bevakningsrörelsen och de uppgifter som anknyter sig till egenkontrollen	iakttar i sitt arbete fallspecifikt den lagstiftning som gäller organisationernas egenkontroll
		förstår deras inverkan på utförandet av det egna arbetet	
Behärskande av serviceuppgifter som ansluter sig till rusmedelsarbete	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller rusmedelsarbete	beaktar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som gäller rusmedelsarbete och förstår deras betydelse för utförandet av det egna arbetet	iakttar i sitt arbete fallspecifikt grunderna i den lagstiftning som gäller rusmedelsarbete

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver
			strävar utgående från detta efter att utveckla sitt eget kunnande
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika individer	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer, beaktar sin verksamhet behoven hos olika intressegrupper	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika individer och planerar sitt arbete utgående från behoven hos olika intressegrupper
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	beaktar att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	undviker risker i sitt arbete, iakttar säkerhetsanvisningarna och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och beaktar i sitt arbete arbetsgemenskapens övriga medlemmar	uppmärksammar och identifierar faror som anknyter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i kundservice vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoderna, arbetsredskapen och arbetsmaterialen; alla föremål för bedömning
- nyckelprocesser för livslångt lärande; interaktion och samarbete samt hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Till de delar den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider. Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

Användning av säkerhetssystem 10 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Övrig utvärdering	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yrkesprov 	<p>Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle, kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med intervjuer, uppgifter och andra tillförlitliga metoder.</p>		<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - AV-material - Branschens läroböcker - Branschens tillämpningar - Branschens verktyg <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupp- och pararbete - Projektarbete - Interaktionsövningar - Övnings och case-uppgifter - Nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studieutrymmen - Orienteringsbesök - Arbetsliv - Datanät - Fältskolning - Projekt
Examensdelens bedömning avgörs av läraren eller lärarna tillsammans			

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt arbete i enlighet med kundobjektets arbetsanvisningar
- gestalta sig olika helheter av säkerhetssystem
- arbeta i olika kundservicesituationer
- använda olika säkerhetssystem
- fullgöra servicen i enlighet med myndighetsföreskrifter och anvisningar
- i felsituationer agera på den nivå arbetsuppgifterna förutsätter
- ge användarna i kundobjektet handledning för den riktiga användningen av säkerhetssystemen
- i beaktande ta de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens säkerhet
- rapportera om sitt arbete på det sätt situationen kräver.

Centrala innehåll

- Planering av det egna arbetet enligt kundspecifika arbetsanvisningar
- Planering och behärskande av arbetshelheten
- Effektiv och kvalitativ verksamhet
- Behärskande av arbetsmetoder som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem
- Behärskande av användningen av anordningar som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem
- Behärskande av den teknologi och datateknik som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem samt av datasäkerheten
- Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till användningen av säkerhetssystem
- Behärskande av kundobjektet
- Behärskande av problem- och felsituationer
- Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga
- Lärande och problemlösning
- Interaktion och samarbete
- Yrkesetik

Bedömning

I tabellen har föremålen för bedömning samt bedömningskriterierna för tre olika kunskapsnivåer sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
1. Behärskande av arbetsprocessen	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Planering av det egna arbetet enligt kundspecifika arbetsanvisningar	planerar under handläggning en arbets- och verksamhetsmetod som lämpar sig för situationen för att nå ett godtagbart slutresultat	väljer en ändamålsenlig arbets- och verksamhetsmetod för situationen för att nå ett godtagbart slutresultat	väljer den arbets- och verksamhetsmetod som bäst lämpar sig för situationen för att nå ett ekonomiskt och kvalitativt slutresultat
Planering och behärskande av arbetshelheten	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	klarar på eget initiativ av arbetsuppgiften och förutser kommande arbetsskeden	klarar smidigt av arbetsuppgiften och förutser kommande arbetsskeden och tar dessa i beaktande i sin verksamhet och handlar på eget initiativ och självständigt
Effektiv och kvalitativ verksamhet	verkar under handledning i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten	verkar i enlighet med de uppställda kvalitetsmålen för verksamheten och utvecklar sin verksamhet för att nå dem

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
2. Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och material	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av arbetsmetoder som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem	arbetar under handledning med den arbetsmetod han eller hon valt	arbetar med den arbetsmetod han eller hon valt och utvärderar dess lämplighet då arbetet framskrider	anpassar självständigt sitt arbete till förändrade förhållanden
Behärskande av användningen av anordningar som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem	använder under handledning olika anordningar i olika kundservicesituationer	använder olika anordningar i olika kundservicesituationer	använder olika anordningar i olika kundservicesituationer. motiverar sitt val av anordningar och övriga redskap
Behärskande av den teknologi och datateknik som ansluter sig till kundspecifika säkerhetssystem samt av datasäkerheten	förstår betydelsen av olika säkerhetssystem för datasäkerhetens del	tar vid användningen av säkerhetssystem datasäkerheten i beaktande	väljer en sådan metod och anordning där datasäkerheten har tagits i beaktande

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Behärskande av den lagstiftning som anknyter sig till användningen av säkerhetssystem	tar i sitt arbete grunderna i den lagstiftning som anknyter sig till branschen i beaktande	tar i sitt arbete grunderna och bestämmelserna i den lagstiftning som anknyter sig till branschen i beaktande	iakttar i sitt arbete grunderna och bestämmelserna i den lagstiftning som anknyter sig till branschen
		meddelar vid behov kunden om uppmärksammade missförhållanden	handlar på det sätt situationen kräver för att undanröja uppmärksammade missförhållanden
Behärskande av kundobjektet	tar i sitt arbete kundobjektets förfaringssätt i beaktande och kan under handledning verka utgående från dessa	tar i sitt arbete kundobjektets förfaringssätt i beaktande och verkar utgående från dessa	tar de omständigheter som är väsentliga för den egna och kundens säkerhet i beaktande
			utvecklar sitt eget arbete

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
3. Den kunskap som ligger till grund för arbetet	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
			så att det motsvarar kundens behov
Behärskande av problem- och felsituationer	identifierar problem- och felsituationer i fastigheten och arbetsmiljön	identifierar problem- och felsituationer i fastigheten och arbetsmiljön och rapporterar om dessa på överenskommet sätt	tar problem- och felsituationer i fastigheten och arbetsmiljön i beaktande och rapporterar om dessa på överenskommet sätt
			igångsätter omedelbart behövliga åtgärder för att undanröja felsituationer

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4. Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	tar i beaktande att verksamheten sker på ett säkert sätt	ansvarar för att den egna verksamheten sker på ett säkert sätt	utvecklar sin verksamhet så att den blir säkrare
	undviker risker i sitt arbete iakttar de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet och orsakar inte sig själv fara	iakttar arbetsgemenskapens anvisningar och tar i sitt arbete de övriga medlemmarna i arbetsgemenskapen i beaktande	uppmärksammar och identifierar faror som ansluter sig till det egna arbetet och meddelar om dessa
	använder på ett säkert sätt skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder som överensstämmer med anvisningarna	försäkras sig om att arbetsredskap och material är trygga samt avlägsnar trasiga arbetsredskap och överlämnar dessa för underhåll	kan bedöma lämpligheten hos skydd, arbetsredskap och arbetsmetoder för arbetet i fråga
Lärande och problemlösning	utvärderar under handledning sitt eget arbete	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det	utvärderar sitt eget arbete och rapporterar om det på det sätt situationen kräver
Interaktion och samarbete	samarbetar med olika människor	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor	samarbetar på ett konstruktivt sätt med olika människor
		tar i sitt arbete behoven hos olika intressegrupper i beaktande	planerar sitt arbete utgående från behoven hos olika intressegrupper

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
4.	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
Nyckelkompetenser för livslångt lärande	Den studerande		
		ger handledning för användningen av säkerhetssystemen	
			ger handledning för en riktig användning av säkerhetssystemen
Yrkesetik	iakttar arbetstiderna och verkar under handledning i enlighet med arbetsanvisningarna	iakttar arbetstiderna och givna arbetsanvisningar	iakttar arbetstiderna och kommer överens om eventuella avvikelser

Sätt att visa yrkesskickligheten

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att delta i användningen av säkerhetssystemen vid ett autentiskt arbetsobjekt eller någon annan plats som så väl som möjligt motsvarar dess förhållanden. Arbetet utförs i sådan omfattning att det kan konstateras att yrkesskickligheten motsvarar kraven på yrkesskicklighet.

Genom yrkesprov visas åtminstone

- behärskande av arbetsprocessen; alla föremål för bedömning
- behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och arbetsmaterial, alla föremål för bedömning
- behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet; den lagstiftning som anknyter sig till användningen av säkerhetssystem
- nyckelkompetenser för livslångt lärande; interaktion och samarbete samt hälsa, säkerhet och funktionsförmåga.

Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan visas i ett yrkesprov eller vid ett examenstillfälle kompletteras den genom annan bedömning av kunnandet, t.ex. med hjälp av intervjuer, uppgifter och andra metoder.

Bedömning av inläring

Åt studeranden ges respons på hur studierna framskrider. Respons ges angående närvaro, aktivitet, övningar, prov, projektarbeten. Respons ges muntligt och studieperioden bedöms numeriskt i studiekortet med vitsordet 1-3. Studerandens självutvärderingsfärdigheter utvecklas genom att samla in studerandens skriftliga självutvärdering.

EXAMENSDELAR SOM KOMPLETTERAR YRKESKOMPETENSEN

Obligatoriska examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen

Modersmålet, svenska 4 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedömmas genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - åsiktstext - referat - rapport och/eller arbetsredogörelse - dokument som ansluter sig till arbetssökning - muntlig framställan av rapport och/eller arbetsredogörelse 	<p>Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>En värld av texter</i> (MO 1), <i>Epik och medietexter</i> (MO 2), <i>Textens makt</i> (MO 6) samt ytterligare en (1) gymnasiekurs i modersmålet examensdelen <i>Modersmålet svenska</i> som kompletterar yrkeskompetensen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetslivskommunikation 1, 2 sv - Arbetslivskommunikation 2, 2 sv 	<p>Studiematerialer</p> <ul style="list-style-type: none"> - litteratur - material som läraren delar ut - material på nätet - AV-material <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - närundervisning - övningsuppgifter - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - datanät
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

Mål

Den studerande

- kan kommunicera och handla i olika kommunikationssituationer på ett funktionellt sätt så att han eller hon kan utöva sitt yrke, delta i arbetslivet, fungera som en aktiv medborgare och söka sig till fortsatta studier
- behärskar den textkompetens som krävs i arbetslivet
- har förmåga att verka i en mångkulturell och flerspråkig miljö
- förstår de centrala begreppen, det väsentliga innehållet och innebörden i texter, arbetsbeskrivningar, planer och bruksanvisningar

- kan på olika sätt inhämta information från olika källor samt förmedla denna information både muntligt och skriftligt
- kan tolka och analysera texter ur olika genrer, inklusive skönlitterära texter
- kan bedöma sina färdigheter i modersmålet och utveckla dessa kontinuerligt
- kan agera i olika slag av kundbetjänings- och interaktionssituationer inom säkerhetsbranschen
- behärskar olika talkommunikationssituationer inom säkerhetsbranschen, t.ex. presentation av en arbetsprestation eller lärdomsprovet
- kan utarbeta arbetsplaner och rapporter
- klarar av situationer som sammanhänger med att söka arbete och kan göra upp dokument som anknyter till dessa situationer
- kan utnyttja branschtidskrifter inom säkerhetsbranschen samt andra medier
- kan använda medier på ett analytiskt och reflekterande sätt och känner till principerna för användningen av källor
- utvecklar sina kommunikativa färdigheter och bidrar på ett konstruktivt sätt till kommunikationen på arbetsplatsen.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Informations-sökning	inhämtar med hjälp av handledning ur klarspråkstexter central information om sin bransch	inhämtar från olika källor branschinformation som de använder till tillförlitliga delar	inhämtar från olika källor information också ur svåra texter och bedömer deras tillförlitlighet
Text-förståelse	förstår innebörden i en text som är central för yrkesskickligheten och kan anknyta informationen till de egna erfarenheterna och kunskaperna	förstår innebörden och det centrala innehållet i en text och kan anknyta informationen och jämföra detaljerna med egna erfarenheter och i relation till egna kunskaper	förstår både textens innebörd och budskap och dess betydelse i detalj, drar slutsatser, utvärderar textens innehåll och uttryckssätt
Skriftlig kommunikation	producerar under handledning skrivna texter som är centrala för yrkeskompetensen	producerar skrivna texter som är centrala för yrkeskompetensen	skriver målinriktat och bearbetar sina texter enligt sina egna bedömningar och respons från andra
	behärskar de grundläggande principerna för rättskrivning	använder flytande satsstrukturer och meningar och strukturerar texten	känner till de centrala normerna för språkbruket och kan finslipa språkdräkten i sina egna texter

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	gör upp dokument under handledning eller enligt mall	gör upp ändamålsenliga dokument	gör upp ändamålsenliga dokument och tillämpar förefintliga modeller
	använder enligt modell fraser som är elementära i respektive textgenre	använder fraser som är elementära i sitt textslag och också annan fraseologi	tillämpar genrens krav på de egna texterna
	Interaktion och agerande i arbetslivets språk-situationer	uppträder sakligt i interaktiva situationer såsom anställningstillfällen	uppträder ändamålsenligt och belevat i interaktiva situationer såsom anställningstillfällen
	deltar i diskussioner med egna inlägg	deltar i diskussioner och för diskussionen i riktning mot målen	deltar aktivt och konstruktivt i diskussioner och bär för sin del ansvaret för kommunikationsklimatet
	kan motivera sina åsikter	kan motivera sina åsikter på ett mångsidigt sätt	kan på ett mångsidigt sätt motivera sina åsikter och kritiskt bedöma sina egna påverkningsmöjligheter
	kan hålla ett kort anförande	får kontakt med åhörarna och kan bygga upp sitt anförande så att det är lätt att följa	upprätthåller interaktionen genom sina inlägg och bygger upp framställningar logiskt och åskådliggör dem
	Mediekunskap	känner till centrala medier inom sin bransch	utnyttjar de centrala medierna inom branschen och kan analysera medietexter
	följer enligt anvisningar upphovsmannaregler	känner till upphovsmannarätten både som en rätt och skyldighet och följer den bl.a. genom att informera om sina källor	hänvisar till källor som använts och anholder vid behov om rätt att använda dem
	Språk och kultur	är medveten om modersmålets och kulturens mångskiftande betydelse	beaktar i sin egen kommunikation betydelsen av interkulturalitet
	brukar litteratur och andra konstformer med inlevelse	kan analysera litterära texter och andra konstformer	kan analysera och tolka litteratur och andra konstformer

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 2. Interaktion och samarbete, 7. Estetik, 8. Kommunikation och mediekunskap, 10. Teknologi och informationsteknik, 11. Aktivt medborgarskap och olika kulturer.

Arbetslivskommunikation 1, 2 sv

Mål

Den studerande

- behärskar den textkompetens som krävs inom branschen
- förstår de centrala begreppen, det väsentliga innehållet och innebörden i texter, arbetsbeskrivningar, planer och bruksanvisningar
- kan på olika sätt inhämta information från olika källor samt förmedla denna information både muntligt och skriftligt
- kan bedöma sina färdigheter i modersmålet och utveckla dessa kontinuerligt
- kan utarbeta arbetsplaner och rapporter
- kan utnyttja branschtidskrifter inom säkerhetsbranschen samt andra medier
- kan använda medier på ett analytiskt och reflekterande sätt och känner till principerna för användning av källor
- utvecklar sina kommunikativa färdigheter och bidrar på ett konstruktivt sätt till kommunikationen på arbetsplatsen.

Centrala innehåll

- Informationssökning
- Textförståelse
- Skriftlig kommunikation
- Mediekunskap

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom att de studerande ges muntlig eller skriftlig respons på hur inläringen framskrider. Den studerande ges respons på hur studierna framskrider, genom skriftliga och muntliga övningar samt genom eventuella småskaliga prov

Responsen ges skriftligt på bedömningsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring utgående från kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar den studerandes självvärderingsfärdigheter med hjälp av skriftliga och muntliga självvärderingsuppgifter.

Arbetslivskommunikation 2, 2 sv

Mål

Den studerande

- kan kommunicera och handla i olika kommunikationssituationer på ett funktionellt sätt så att han eller hon kan utöva sitt yrke, delta i arbetslivet, fungera som en aktiv medborgare och söka sig till fortsatta studier
- behärskar den textkompetens som krävs i arbetslivet
- har förmåga att verka i en mångkulturell och flerspråkig miljö
- förstår de centrala begreppen, det väsentliga innehållet och innebörden i texter, arbetsbeskrivningar, planer och bruksanvisningar
- kan på olika sätt inhämta information från olika källor samt förmedla denna information både muntligt och skriftligt
- kan tolka och analysera texter ur olika genrer, inklusive skönlitterära texter
- kan bedöma sina färdigheter i modersmålet och utveckla dessa kontinuerligt
- kan agera i olika slag av kundbetjänings- och interaktionssituationer inom säkerhetsbranschen
- behärskar olika talkommunikationssituationer inom säkerhetsbranschen, t.ex. presentation av en arbetsprestation eller lärdomsprovet
- kan utarbeta arbetsplaner och rapporter
- klarar av situationer som sammanhänger med att söka arbete och kan göra upp dokument som anknyter till dessa situationer
- kan utnyttja branschtidskrifter inom säkerhetsbranschen samt andra medier
- kan använda medier på ett analytiskt och reflekterande sätt och känner till principerna för användningen av källor
- utvecklar sina kommunikativa färdigheter och bidrar på ett konstruktivt sätt till kommunikationen på arbetsplatsen.

Centrala innehåll

- Interaktion och agerande i arbetslivets språksituationer
- Språk och kultur

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom att de studerande ges muntlig eller skriftlig respons på hur inläringen framskrider. Den studerande ges respons på hur studierna framskrider genom muntliga och skriftliga övningar samt genom eventuella småskaliga prov.

Responsen ges skriftligt på bedömningsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring utgående från kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar den studerandes självvärderingsfärdigheter med hjälp av skriftliga och muntliga självvärderingsuppgifter,

Modersmålet, svenska som andraspråk 4 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3. Bedömningsmetoder - skriftligt prov - muntlig framställan eller diskussionstillfälle	Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>Grunderna stabiliserar (S2 1), Språkbruket omkring oss (S2 3), Finlandssvensk, finländsk och nordisk kultur och identitet (S2 4)</i> och antingen <i>Språk och påverkan (S2 6)</i> eller <i>Fördjupad textkomptens (S2 7)</i> studierna i <i>Modersmålet, svenska som andraspråk</i> i de examensdelar som fördjupar yrkeskompetensen.	-	Studiematerial - litteratur - material som läraren delar ut - nätmaterial - AV-redskap Undervisningsmetoder - närundervisning - övningsuppgifter - nätundervisning Inlärningsmiljöer - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - datanät
Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.			

Mål

Den studerande

- behärskar sådana kommunikations- och interaktionsfärdigheter, att han/hon har tillräcklig beredskap för arbetslivet, ett aktivt medborgarskap och fortsatta studier
- förstår det centrala innehållet i svenskspråkig muntlig kommunikation och följer obehindrat med det som behandlas i studierna samt kan utföra olika arbetsuppgifter
- förstår det centrala innehållet i skriftliga läromedel och kan använda det för att framskrida i studierna
- får stimulans och upplevelser via bekantskapen med litteratur och olika textgenrer både på svenska och i mån av möjlighet på sitt modersmål
- framställer framställer arbetsplaner och rapporter
- behärskar de centrala strukturerna i det svenska språket samt fackterminologin och uttrycken inom säkerhetsbranschen
- kan i sitt yrke fungera enligt de centrala verksamhetssätten i det finländska arbetslivet och samhället
- hämtar information i arbetsbeskrivningar, bruksanvisningar och olika källor, använder ordböcker och gör minnesanteckningar självständigt samt använder skriftligt material och material i informationsnätverk för att utveckla sina språkkunskaper och främja sina studier.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunskande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1 Den studerande	Goda G2 Den studerande	Berömlig B3 Den studerande
Informations-sökning	söker central information i tydliga texter i sin yrkesbransch med handledning	söker information om sin bransch från olika källor och använder tillförlitliga texter	söker information i olika källor och även i svårförståeliga texter samt bedömer deras tillförlitlighet
Textförståelse	förstår korta praktiska texter, nyckelord och viktiga detaljer samt texter som behandlar yrkesbranschens innehåll	förstår texter om den egna branschen eller allmänna ämnen samt texter som kräver en viss slutledning, kan söka och sammanställa information från flera texter med en längd av några sidor	förstår självständigt texter också om abstrakta ämnen, som kan gälla även arbete inom den egna branschen eller arbetarskyddet, uppfattar snabbt textens innehåll och dess nödvändighet och tillämpar den i olika uppgifter
Skriftlig kommunikation	skriver en kort, bunden text om ett bekant ämne i den vanligaste formen för skriftlig kommunikation samt behärskar ordförråd och strukturer tillräckligt för att upprätta texter som behövs i allmänna och yrkesmässiga situationer	skriver texter både om bekanta abstrakt och om ämnen inom den egna yrkesbranschen, använder ett ordförråd och en satsbyggnad som behövs för skrivande av varierande slag samt skriver ett begripligt och relativt felfritt språk	skriver tydliga och detaljerade texter också om abstrakta ämnen samt om sina arbetsuppgifter, sammanställer och komprimerar information som samlats från olika källor till sin text, behärskar ett brett ordförråd och krävande satsstrukturer samt språkliga medel att upprätta en klar, bunden, text
Interaktion och att fungera i språkbruks-situationer i arbetslivet	förstår ett tal som handlar om studierna eller arbetet inom den egna branschen och en diskussion som innehåller ett vanligt ordförråd	förstår diskussioner som gäller allmänna ämnen, sakinformation och den egna yrkesbranschen och behärskar ordförrådet	förstår ett konkret och abstrakt talat språk samt ett talat språk som behandlar den egna yrkesbranschen, skiljer på olika sätt att tala och kan göra ett sammandrag av det han/hon hört i nyckelord och viktiga detaljer
	berättar om bekanta saker och klarar av inofficiella diskussioner samt kommunicerar i olika situationer inom den egna yrkesbranschen	berättar om vanliga, konkreta ämnen och förklarar ämnen som gäller arbetsuppgifter inom den egna branschen samt kommunicerar och använder ett relativt stort ordförråd, varierande strukturer och komplexa meningar	kommunicerar tydligt i situationer som hör till den egna erfarenhetskretsen och yrkesbranschen samt i de flesta praktiska och sociala situationer samt formella diskussioner, använder språkets strukturer och ett relativt omfattande ordförråd
Kännedom om	känner det finländska	förstår det finländska	tillämpar sina kunskaper om det

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1 Den studerande	Goda G2 Den studerande	Berömlig B3 Den studerande
språket och kulturen	samhället och den finländska kulturen och förstår betydelsen av interkulturell kommunikation	samhällets normer och funktionssätten i arbetslivet samt beaktar den interkulturella kommunikationen i sin egen interaktion	finländska samhällets normer och funktionssätten i arbetslivet samt tillämpar interkulturell kommunikation och sitt eget kulturkunnande
Språkstudier	känner till olika slags arbetssätt vid språkstudier och principerna för användning av ordböcker och andra informationskällor.	tillämpar olika slags arbetssätt vid språkstudier och använder ordböcker och andra informationskällor till hjälp för förståelsen.	tillämpar i sina studier olika strategier att studera språk samt använder ordböcker och andra informationskällor till hjälp i uppgifter som gäller att producera något.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 2. Interaktion och samarbete, 8. Kommunikation och mediekunskap, 11. Aktivt medborgarskap och olika kulturer.

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Den studerande ges feedback på hur studierna framskrider för skriftliga och muntliga övningar samt möjligtvis i form av småskaliga prov.

Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Prestationen antecknas i studiekortet i form av ett S (= slutförd).

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar den studerandes självvärderingsförmåga genom att låta den studerande själv bedöma sina prestationer.

Det andra inhemska språket, finska 2 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3.</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftlig prov - muntlig framställan eller diskussionstillfälle 	<p>Vid erkännande av kunnande kan denna examensdel ersättas av gymnasiekursen <i>Människans vardag och fritid</i> (FINA 1) samt ytterligare en valfri gymnasiekurs i finska, kompletterat med påvisade kunskaper i kommunikation inom branschen. Om finska studerats som B-språk i gymnasiet ersätter gymnasiekurserna <i>Vardagsfinska</i> (FINB 1) och antingen <i>Affärs- och yrkesliv</i> (FINB 4) eller <i>Trafik, teknik och miljö</i> (FINB 5) studierna i <i>Det andra inhemska språket Finska</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen (de gemensamma studierna).</p>	<p>Det andra inhemska språket, finska 2 sv</p>	<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftligt - muntligt - AV-material <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - träning av ordförråd - arbetslivets kundbetjäningssituationer utförda via dilaog - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - orientering i kulturobjekt - arbetslivet - datanät
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

Mål

Den studerande har sådana kommunikations- och interaktionsfärdigheter att hon/han klarar av arbetsuppgifterna inom säkerhetsbranschen på finska och han/hon inser betydelsen av att kunna finska, både i privatlivet och i företagsverksamhet.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunskande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1 Den studerande	Goda G2 Den studerande	Berömlig B3 Den studerande
Informations-sökning	känner till principerna för hur ordböcker och andra kunskapskällor används	utnyttjar fackordböcker och databaser på finska	använder ordböcker, manualer, uppslagsverk, facklitteratur och internet på finska för att få mera kunskap
Textförståelse och skriftlig kommunikation	förstår innebörden i enkla skriftliga meddelanden och instruktioner som hänför sig till branschen och vardagslivet	förstår innebörden i instruktioner och artiklar på finska som ansluter till yrkesområdet och viktiga samhällsföreteelser	läser och förstår utan svårighet olika slags texter och manualer som anknyter till yrket, följer med finska yrkespublikationer och samhällslivet i finskspråkiga massmedier
	skriver korta meddelanden, fyller i blanketter och skriver med hjälpmedel även enkla redogörelser på finska	skriver meddelanden, brev samt vid behov även längre redogörelser eller protokoll på finska med utnyttjande av hjälpmedel	fyller i formulär, gör rekvisitioner, svarar på frågor, skriver brev och rapporter på finska
Interaktion och agerande på finska i arbetslivet	förstår enkla instruktioner, order och tilltal som hänför sig till arbetet eller vardagslivet och kan hjälpligt möta en kund eller arbetskamrat och förstå dennas frågor	förstår tydliga instruktioner och samtal i normalt tempo på arbetsplatsen och i telefon och kan möta och förstå kunder och arbetskamrater, samt även följa med i medierna vad som händer i branschen och samhället	förstår även i snabbt tempo olika slags instruktioner och diskussioner som anknyter till yrkesområdet, kan bemöta finskspråkiga kunder frimodigt och förstår deras avsikter och önskemål
	betjänar nöjaktigt finskspråkiga kunder, frågar sig fram i alldagliga situationer och sköter de allra viktigaste arbetsuppgifterna på finska	betjänar väl finskspråkiga kunder, svarar på frågor och gör beställningar även i telefon; deltar i rutinartat samtal på arbetsplatsen	diskuterar utan svårighet sina arbetsuppgifter på -finska, kan förklara funktioner och detaljer samt även initiera och upprätthålla en diskussion i växlande tempo
Språkets och kulturens betydelse	inser betydelsen av att kunna finska i alldagligt umgänge och att kunna arbeta i en finskspråkig arbetsgemenskap	arbetar väl i en finskspråkig arbetsgemenskap och förkovrar sig medvetet i yrkesspråket	deltar aktivt i en finskspråkig arbetsgemenskap och intresserar sig för den finskspråkiga kulturen
Språkinlärningsfärdigheter	är medveten om sin personliga inlärningsstrategi	känner till de svaga och starka sidorna i sin inlärningsstrategi	prövar nya inlärningsstrategier och inlärningsstilar

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 2. Interaktion och samarbete, 8. Kommunikation och mediekunskap, 11. Aktivt medborgarskap och olika kulturer.

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Den studerande får muntlig och/eller skriftlig respons på hur studierna framskrider inom de närmaste timmarna.

Vitsordsskala 1-3.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar den studerandes självvärderingsförmåga genom att låta den studerande själv bedöma sina prestationer.

Främmande språk, A-språk 2 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 - 3 Bedömningsmetoder - skriftligt prov - muntlig framställan eller diskussions- tillfälle	Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekursen i A-språk <i>De unga och deras värld</i> och <i>Studier och arbete</i> studierna i <i>Främmande språk, A-språket</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen (de gemensamma studierna).	-	Studiematerial - skriftligt - muntligt - AV-material Undervisningsmetoder - framställande undervisningsmetoder - parvis diskussioner - grupparbeten - nätundervisning Inlärningsmiljöer - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - datanät
Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.			

Mål

Den studerande

- kommunicerar och fungerar i interaktionssituationer så att han/hon kan utöva sitt yrke, delta i arbetslivet, verka som en aktiv medborgare och söka till fortsatta studier
- behärskar den språkkunskap som behövs för arbetsuppgifterna inom säkerhetsbranschen
- kan fungera i en mångkulturell och flerspråkig omgivning.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunskande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Informations-sökning	söker information från material och anvisningar som gäller det egna arbetet med handledning och genom att använda ordböcker	söker information om den egna branschen genom att använda ordböcker och i någon mån även andra, t.ex. elektroniska, informationskällor	söker mångsidigt information om den egna branschen, tillämpar sina kunskaper och färdigheter samt motiverar sitt avgörande
Textförståelse samt skriftlig kommunikation	förstår korta och enkla skriftliga meddelanden som gäller det egna arbetet	förstår skriftliga anvisningar om produkter och processer i det egna arbetet och den egna branschen genom att använda hjälpmedel och ställer preciserande frågor samt kan fungera enligt dem	förstår skriftliga anvisningar om produkter och processer i det egna arbetet och den egna branschen samt respons som getts för arbetet
	skriver enkla och korta texter som gäller det egna arbetet med handledning och efter modell	skriver efter modell enkla och korta texter som gäller det egna arbetet	skriver vanliga personliga meddelanden och korta texter samt fyller i enkla dokument som gäller det egna arbetet
Interaktion och att fungera i språkbrukssituationer i arbetslivet	förstår korta och enkla muntliga meddelanden som gäller den egna branschens arbete och kan fungera enligt dem	förstår de vanligaste muntliga meddelandena om produkter och processer i det egna arbetet och den egna branschen och kan fungera enligt dem	förstår de centrala tankegångarna i ett vanligt tal i normalt tempo och fungerar enligt dem
	berättar kort om sig själv och arbetsuppgifterna i sin bransch genom att svara på frågor som	berättar om sig själv och sina arbetsuppgifter så, att han/hon blir förstådd och deltar i diskussionen, om	berättar i bekanta situationer om sin arbetsplats och sitt arbete och normer och sätt som hör ihop med det samt tar

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
	ställt till honom/henne i förutsägbara och bekanta arbetssituationer	samtalspartnern talar långsamt och använder enkla konstruktioner	vid behov reda på motsvarande saker i andra länder
			skaffar sig tilläggsanvisningar om sitt arbete genom att fråga
Språk- och kulturkännedom	är medveten om betydelsen av det språk som studerats och den kultur som det representerar	förstår betydelsen av det språk som studerats och den kultur som det representerar	tillämpar sina kunskaper och färdigheter ifråga om ett främmande språk och en främmande kultur
Språkstudier	identifierar sina egna inlärningsstrategier.	utvärderar styrkor och svagheter i sina egna inlärningsstrategier.	förstärker sitt lärande genom att pröva nya strategier och inlärningsätt.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 2. Interaktion och samarbete, 8. Kommunikation och mediekunskap, 11. Aktivt medborgarskap och olika kulturer.

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom att de studerande ges muntlig eller skriftlig respons på hur inläringen framskrider.

Vitsordskala 1 – 3.

De studerande bedömer sin inläring utgående från kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar den studerandes självvärderingsförmåga genom att låta den studerande själv bedöma sina prestationer.

Matematik, 3 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3. Bedömningsmetoder - skriftliga prov och/eller övningsuppgifter	Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>Uttryck och ekvationer</i> (MAB 1) och <i>Geometri</i> (MAB 2) eller <i>Funktioner och ekvationer</i> (MAA 1) och antingen <i>Polynomfunktioner</i> ((MAA 2) eller <i>Geometri</i> (MAA 3) studierna i <i>Matematik</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen.	- Matematik 1, 1 sv - Matematik 2, 1 sv - Matematik 3, 1 sv	Studiematerial - material som läraren meddelat om Undervisningsmetoder - närundervisning - övningsuppgifter - grupparbeten - nätundervisning Inlärningsmiljöer - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - studiebesök - datanät
Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.			

Mål

Den studerande

- behärskar elementära räkneoperationer, procenträkning och omvandling av måttenheter och använder dem i räkneoperationer som anknyter till säkerhetsbranschen
- räknar ut arealer och volymer samt tillämpar geometri i den utsträckning som behövs i arbetslivet
- använder lämpliga matematiska metoder för att lösa problem i anknytning till arbetsuppgifterna
- uttrycker relationer mellan variabler i matematiska uttryck
- bildar och utarbetar ekvationer, uttryck, tabeller och ritningar i anknytning till arbetet samt löser sådana matematiska uppgifter med ekvationer, slutsatser och grafiska representationer som är nödvändiga inom arbetet samt bedömer hur riktiga resultaten är
- använder räknepapparet, dator och vid behov övriga matematiska hjälpmedel för att lösa matematiska problem.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1 Den studerande	Goda G2 Den studerande	Berömlig B3 Den studerande
Elementära räkneoperationer, procenträkning och omvandling av måttenheter samt matematiska grundbegrepp och framställningssätt	utför rutinmässiga räkneoperationer i anslutning till arbetsuppgifterna och känner till de mest centrala matematiska begreppen och framställningssätten	utför smidigt räkneoperationer som hör ihop med yrket och använder i någon mån matematiska begrepp och framställningssätt i sina uttryck	tillämpar räkneoperationer som behövs inom yrkesbranschen och bedömer noggrannheten i resultaten samt behärskar matematiska begrepp och framställningssätt som används inom yrkesbranschen
Matematiska metoder och problemlösning samt bedömning av resultaten	löser centrala matematiska problem i anslutning till arbetsuppgifterna genom att antingen dra slutsatser av grafisk framställning eller göra beräkningar samt kan bedöma resultatens storleksklass	löser matematiska problem som hör ihop med yrket med matematiska metoder samt bedömer riktigheten i resultaten	tillämpar matematiska metoder vid lösning och uppställning av matematiska problem som hör ihop med yrkesbranschen samt bedömer metodernas pålitlighet och noggrannhet
Användning av räkneapparat och dator	använder räkneapparat och dator för att lösa elementära matematiska uppgifter som hör ihop med arbetsuppgifterna	använder smidigt räkneapparat och dator för att lösa matematiska uppgifter som hör ihop med yrket	använder tillämpat räkneapparaten och datorn för att lösa uppgifter som hör ihop med yrkesbranschen
Hantering, analys och produktion av numerisk information	använder statistik, tabeller och grafiska framställningar som informationskällor	använder statistik, tabeller och grafiska framställningar för att lösa uppgifter som hör ihop med yrket	tillämpar statistik, tabeller och grafiska framställningar för att lösa uppgifter som hör ihop med yrkesbranschen samt presenterar matematiska resultat som han/hon producerat som statistik, tabeller och grafiska framställningar
	räknar enligt anvisning ut medeltal i ett material.	räknar ut de mest centrala statistiska nyckeltalen.	uträknar eller bestämmer de mest centrala statistiska nyckeltalen i ett givet material.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 9. Matematik och naturvetenskaper.

Matematik 1, 1 sv

Mål

Den studerande

- behärskar elementära räkneoperationer, procenträkning och omvandling av måttenheter och använder dem i räkneoperationer som anknyter till säkerhetsbranschen

- räknar ut arealer och volymer samt tillämpar geometri i den utsträckning som behövs i arbetslivet
- uttrycker relationer mellan variabler i matematiska uttryck

Centrala innehåll

- Elementära räkneoperationer, procenträkning och omvandling av måttenheter samt matematiska grundbegrepp och framställningssätt
- Matematiska metoder och problemlösning samt bedömning av resultaten
- Användning av räknepapp och dator

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom en fortgående uppföljning av arbetet under lektionerna samt tester och övningsuppgifter som bedöms.

Den studerande ges muntlig feedback under studieperioden för hur inläringen framskrider. Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar de studerandes självvärderingsförmåga genom att handleda dem så att de förstår sina starka sidor gällande den egna kunskapsnivån och också de områden som ännu bör utvecklas samt genom att handleda dem så att de upprätthåller och höjer kunskapsnivån med hjälp av lämpliga inlärningsmetoder.

Matematik 2, 1 sv

Mål

Den studerande

- behärskar elementära räkneoperationer, procenträkning och omvandling av måttenheter och använder dem i räkneoperationer som anknyter till säkerhetsbranschen
- räknar ut arealer och volymer samt tillämpar geometri i den utsträckning som behövs i arbetslivet
- uttrycker relationer mellan variabler i matematiska uttryck
- bildar och utarbetar ekvationer, uttryck, tabeller och ritningar i anknytning till arbetet samt löser nödvändiga matematiska uppgifter med ekvationer, slutsatser och grafiska representationer samt bedömer hur riktiga resultaten är
- använder räknepapp, dator och vid behov övriga matematiska hjälpmedel för att lösa matematiska problem.

Centrala innehåll

- Elementära räkne-operationer, procenträkning och omvandling av måttenheter samt matematiska grundbegrepp och framställningssätt
- Matematiska metoder och problemlösning samt bedömning av resultaten
- Användning av räknepapp och dator

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom en fortgående uppföljning av arbetet under lektionerna samt tester och övningsuppgifter som bedöms.

Den studerande ges muntlig feedback under studieperioden för hur inläringen framskrider. Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar de studerandes självvärderingsförmåga genom att handleda dem så att de förstår sina starka sidor gällande den egna kunskapsnivån och också de områden som ännu bör utvecklas samt genom att handleda dem så att de upprätthåller och höjer kunskapsnivån med hjälp av lämpliga inlärningsmetoder.

Matematik 3, 1 sv

Mål

Den studerande

- använder lämpliga matematiska metoder för att lösa problem som anknyter till arbetsuppgifterna
- bildar och utarbetar ekvationer, uttryck, tabeller och ritningar i anknytning till arbetet samt löser nödvändiga matematiska uppgifter med ekvationer, slutsatser och grafiska representationer samt bedömer hur riktiga resultaten är
- använder räknepapparet, dator och vid behov övriga matematiska hjälpmedel för att lösa matematiska problem.

Centrala innehåll

- Användning av räknepapparet och dator
- Hantering, analys och produktion av numerisk information

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom en fortgående uppföljning av arbetet under lektionerna samt tester och övningsuppgifter som bedöms.

Den studerande ges muntlig feedback under studieperioden för hur inläringen framskrider. Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar de studerandes självvärderingsförmåga genom att handleda dem så att de förstår sina starka sidor gällande den egna kunskapsnivån och också de områden som ännu bör utvecklas samt

genom att handleda dem så att de upprätthåller och höjer kunskapsnivån med hjälp av lämpliga inlärningsmetoder.

Fysik och kemi 2 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3. Bedömningsmetoder - skriftliga prov och/eller övningsuppgifter	Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>Fysiken som naturvetenskap (FY1) och Människans kemi och kemin i livsmiljön (KE1) studierna i Fysik och kemi</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen (de gemensamma studierna).	- Fysik 1, 1 sv - Kemi 1, 1 sv	Studiematerial - material som läraren meddelat om Undervisningsmetoder - laboration - närundervisning - övningsuppgifter - grupparbeten - nätundervisning Inlärningsmiljöer - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - studiebesök - datanät
Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.			

Mål

Den studerande

- tillämpar fysikaliska och kemiska fenomen, begrepp och lagbundenheter som är centrala för säkerhetsbranschen
- kan i sitt arbete och i sin övriga verksamhet beakta naturens lagbundenheter såsom vattnets, kvävet, fosfors och kolets kretslopp i naturen och fungera enligt dem så att miljön och energin sparas
- granskar centrala miljöproblem ur en naturvetenskaplig synvinkel
- tillämpar fysikaliska lagar och begrepp som är centrala inom säkerhetsbranschen behärskar grundbegrepp och fenomen inom mekanik, värmelära och ellära som är centrala för arbetsuppgifterna inom säkerhetsbranschen så att de kan hantera de apparater och system som behövs i det egna yrket på ett tryggt och ekonomiskt sätt samt kan arbeta ergonomiskt
- beaktar i sitt arbete kemiska fenomen som är centrala med tanke på miljön och yrket, och behöver för den skull känna till de vanligaste grundämnenas och såväl oorganiska som organiska föreningars kemiska egenskaper
- kan från märkningen av produkter tolka faktorer i ämnen som påverkar hälsan och säkerheten och beaktar vid utförandet av arbetet ämnenas specialegenskaper så, att de inte äventyrar sin egen, andras eller omgivningens säkerhet

- gör observationer och mätningar av fysikaliska och kemiska fenomen som är centrala med tanke på yrket
- insamlar, hanterar och analyserar de observationer och mätningar som han/hon har gjort.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Kännedom om lagbundenheter inom värmelära, mekanik och ellära och beaktande av dem i arbetet	känner fysikens lagbundenheter så, att han/hon i sina arbetsuppgifter kan beakta fenomen i anslutning till dem, men behöver handledning på vissa punkter	kan beakta fenomen i anslutning till fysik i sina arbetsuppgifter	kan självständigt tillämpa fysikens lagbundenheter i sitt arbete
Kännedom om kemiska ämnen och föreningar samt deras egenskaper och beaktande av dem i arbetet	hanterar, förvarar och förstör på rätt sätt kemikalier som behövs i de egna arbetsuppgifterna och beaktar olika ämnens egenskaper och miljörisker i sitt arbete, men behöver delvis handledning	hanterar, förvarar och förstör på rätt sätt kemikalier som behövs i de egna arbetsuppgifterna och beaktar olika ämnens egenskaper och miljörisker i bekanta arbetssituationer	hanterar, förvarar och förstör på rätt sätt kemikalier som behövs i de egna arbetsuppgifterna och beaktar olika ämnens egenskaper och miljörisker också i föränderliga arbetssituationer
	tolkar delvis med handledning de vanligaste produktmärkningarna	tolkar de vanligaste produktmärkningarna	tolkar självständigt olika slags produktmärkingar inom branschen
	beräknar med handledning halter och ämnesmängder samt skaffar enligt anvisning information ur kemikaliers skyddsinformationsblad	beräknar halter och ämnesmängder samt skaffar information ur skyddsinformationsblad	beräknar smidigt halter och ämnesmängder i olika slags arbetssituationer enligt den information han/hon hämtat ur olika informationskällor
Observation och mätning	utför mätningar genom att använda de vanligaste mätmetoderna och -instrumenten i en handledd arbetssituation	utför mätningar genom att självständigt använda de vanligaste mätmetoderna och -instrumenten och kan bedöma mätresultatens tillförlitlighet	använder smidigt de lämpligaste metoderna och instrumenten vid mätningar, utför mätningar systematiskt och omsorgsfullt och kan bedöma observationernas

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
			och mätningarnas noggrannhet och tillförlitlighet
	sparar mätningar och observationer enligt anvisningarna och presenterar dem i form av tabeller och grafer samt räknar vid behov ut resultat, men behöver till vissa delar handledning	kan analysera mätningar och observationer samt dra slutsatser av resultaten	kan rapportera och presentera resultaten samt bedöma resultatens och slutsatsernas noggrannhet och pålitlighet
Ett säkert och ergonomiskt arbetssätt	arbetar enligt arbetarskyddsanvisningarna, men behöver handledning för att arbeta ergonomiskt	arbetar ergonomiskt och enligt arbetarskyddsanvisningarna	arbetar ergonomiskt och enligt arbetarskyddsanvisningarna och beaktar självantagna riskfaktorerna i arbetsmiljön.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 4. Hälsa, säkerhet och arbetsförmåga, 6. Hållbar utveckling, 9. Matematik och naturvetenskaper, 10. Teknologi och informationsteknik.

Fysik 1, 1 sv

Mål

Den studerande

- tillämpar fysikaliska och kemiska fenomen, begrepp och lagbundenheter som är centrala för säkerhetsbranschen
- kan i sitt arbete och i sin övriga verksamhet beakta naturens lagbundenheter såsom vattnets, kvävet, fosforns och kolets kretslopp i naturen och fungera enligt dem så att miljön och energin sparas
- granskar centrala miljöproblem ur en naturvetenskaplig synvinkel
- tillämpar fysikaliska lagar och begrepp som är centrala inom säkerhetsbranschen
- behärskar grundbegrepp och fenomen inom mekanik, värmelära och ellära som är centrala för arbetsuppgifterna inom säkerhetsbranschen så att de kan hantera de apparater och system som behövs i det egna yrket på ett tryggt och ekonomiskt sätt samt kan arbeta ergonomiskt
- beaktar i sitt arbete kemiska fenomen som är centrala med tanke på miljön och yrket, och behöver för den skull känna till de vanligaste grundämnenas och såväl oorganiska som organiska föreningars kemiska egenskaper
- kan från märkningen av produkter tolka faktorer i ämnen som påverkar hälsan och säkerheten och beaktar vid utförandet av arbetet ämnenas specialegenskaper så, att de inte äventyrar sin egen, andras eller omgivningens säkerhet
- gör observationer och mätningar av fysikaliska och kemiska fenomen som är centrala med tanke på yrket
- insamlar, hanterar och analyserar de observationer och mätningar som han/hon har gjort.

Centrala innehåll

- Kännedom om lagbundenheter inom värmelära, mekanik och ellära och beaktande av dem i arbetet
- Kännedom om kemiska ämnen och föreningar samt deras egenskaper och beaktande av dem i arbetet
- Observation och mätning
- Ett säkert och ergonomiskt arbetssätt

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom en fortgående uppföljning av arbetet under lektionerna samt tester och övningsuppgifter som bedöms.

Den studerande ges muntlig feedback under studieperioden för hur inläringen framskrider. Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar de studerandes självvärderingsförmåga genom att handleda dem så att de förstår sina starka sidor gällande den egna kunskapsnivån och också de områden som ännu bör utvecklas samt genom att handleda dem så att de upprätthåller och höjer kunskapsnivån med hjälp av lämpliga inlärningsmetoder.

Kemi 1, 1 sv

Mål

Den studerande

- tillämpar fysikaliska och kemiska fenomen, begrepp och lagbundenheter som är centrala för säkerhetsbranschen
- kan i sitt arbete och i sin övriga verksamhet beakta naturens lagbundenheter såsom vattnets, kvävet, fosfor och kolets kretslopp i naturen och fungera enligt dem så att miljön och energin sparas
- granskar centrala miljöproblem ur en naturvetenskaplig synvinkel
- tillämpar fysikaliska lagar och begrepp som är centrala inom säkerhetsbranschen
- behärskar grundbegrepp och fenomen inom mekanik, värmelära och ellära som är centrala för arbetsuppgifterna inom säkerhetsbranschen så att de kan hantera de apparater och system som behövs i det egna yrket på ett tryggt och ekonomiskt sätt samt kan arbeta ergonomiskt
- beaktar i sitt arbete kemiska fenomen som är centrala med tanke på miljön och yrket, och behöver för den skull känna till de vanligaste grundämnenas och såväl oorganiska som organiska föreningars kemiska egenskaper
- kan från märkningen av produkter tolka faktorer i ämnen som påverkar hälsan och säkerheten och beaktar vid utförandet av arbetet ämnenas specialegenskaper så, att de inte äventyrar sin egen, andras eller omgivningens säkerhet
- gör observationer och mätningar av fysikaliska och kemiska fenomen som är centrala med tanke på yrket
- insamlar, hanterar och analyserar de observationer och mätningar som han/hon har gjort.

Centrala innehåll

- Kännedom om lagbundenheter inom värmelära, mekanik och ellära och beaktande av dem i arbetet
- Kännedom om kemiska ämnen och föreningar samt deras egenskaper och beaktande av dem i arbetet
- Observation och mätning
- Ett säkert och ergonomiskt arbetssätt

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom en fortgående uppföljning av arbetet under lektionerna samt tester och övningsuppgifter som bedöms.

Den studerande ges muntlig feedback under studieperioden för hur inläringen framskrider. Feedback ges numeriskt på vitsordsskalan 1 – 3. Studieperiodens vitsord antecknas i studiekortet.

De studerande bedömer sin inläring på basen av kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Man utvecklar de studerandes självvärderingsförmåga genom att handleda dem så att de förstår sina starka sidor gällande den egna kunskapsnivån och också de områden som ännu bör utvecklas samt genom att handleda dem så att de upprätthåller och höjer kunskapsnivån med hjälp av lämpliga inlärningsmetoder.

Samhälls-, företags- och arbetslivskunskap 1 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna.</p> <p>Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftligt prov eller portfolio 	<p>Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>Samhällskunskap</i> (SL 1) och <i>Ekonomisk kunskap</i> (SL 2) studierna i <i>Samhälls-, företags- och arbetslivskunskap</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen (de gemensamma studierna).</p>	-	<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftligt (böcker, duplikat, tidningar) - AV-material <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - undervisningsdiskussion - arbete individuellt och i smågrupp - eventuella - företagsbesök och/eller besök av föreläsare - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

		- datanät
--	--	-----------

Mål

Den studerande

- deltar i skötseln av gemensamma angelägenheter i läroanstalten och på arbetsplatsen för inläring i arbetet
- bedömer sina möjligheter att verka som aktiv medborgare och konsument
- kan använda tjänster som samhället erbjuder
- gör upp en plan för skötsel av sin egen ekonomi
- bedömer företagsamhetens och företagsverksamhetens betydelse för Finlands nationalekonomi
- söker information om arbetsplatser inom den egna yrkesbranschen samt information som gäller Europeiska unionen och medborgarna.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Deltagande i läroanstalten och på arbetsplatsen för inläring i arbetet	deltar med handledning i skötseln av gemensamma angelägenheter	deltar på överenskommet sätt i skötseln av gemensamma angelägenheter samt känner till den samhälleliga beslutsprocessen	deltar självständigt i skötseln av gemensamma angelägenheter samt känner till den samhälleliga beslutsprocessen
Bedömning av verksamhets- möjligheterna	bedömer med handledning sina möjligheter att verka som medborgare och konsument	bedömer sina möjligheter att verka som medborgare och konsument	bedömer sina möjligheter att verka som aktiv medborgare och konsument
	känner till vilka påverkningsmöjligheter, rättigheter och skyldigheter en studerande har	känner till de centrala påverkningsmöjligheterna, rättigheterna, förmånerna och skyldigheterna för studerande och medborgare	känner till de centrala demokratiska påverkningsmöjligheterna, rättigheterna, förmånerna och skyldigheterna för studerande och medborgare
	skaffar information om konsumentens centrala rättigheter och skyldigheter	känner till konsumentens centrala rättigheter och skyldigheter	känner till konsumentens centrala rättigheter

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
			och skyldigheter
Användning av samhällets tjänster	använder de tjänster som studerande behöver och förstår vilken andel en medborgare har i finansieringen av dem	använder tjänster som samhället erbjuder och förstår vilken andel en medborgare har i finansieringen av dem	använder självständigt tjänster som samhället erbjuder och förstår vilken andel en medborgare har i finansieringen av dem
Skötsel av den egna ekonomin	gör med handledning upp en plan över sina utgifter och tillgångar	gör upp en plan över sina utgifter och tillgångar	gör upp en plan över sina utgifter och tillgångar
	skaffar med handledning information om finansieringsalternativ och kostnader som förorsakas av dem	skaffar information om finansieringsalternativ och kostnader som förorsakas av dem	skaffar information om finansieringskällor och jämför kostnader som förorsakas av dem
Bedömning av centrala faktorer som påverkar national-ekonomin	bedömer med handledning vilka centrala verkningar företagsamheten har på sysselsättningen	bedömer vilken inverkan företagsamheten och företagsverksamheten har på sysselsättningen	bedömer självständigt vilka verkningar företagsamheten och företagsverksamheten har på nationalekonomin
Sökning av information om yrkesbranschens arbetsplatser samt om Europeiska unionen	söker information om arbetsplatser inom sin yrkesbransch lokalt	söker information om arbetsplatser inom sin yrkesbransch regionalt och nationellt	söker information om arbetsplatser inom sin yrkesbransch regionalt och nationellt och i länderna i Europeiska unionen
	söker handled information som gäller Europeiska unionens medborgare	söker information som gäller Europeiska unionen och medborgarna	söker jämförande information som gäller Europeiska unionen och medborgarna

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 2. Interaktion och samarbete, 5. Initiativförmåga och företagsamhet, 11. Aktivt medborgarskap och olika kulturer.

Gymnastik 1 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3.</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hur målen förverkligats bedöms på gymnastiklektionerna och/eller med prestationer ,vilka antecknas i dagboken. 	<p>Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekursen <i>Färdighet och kondition</i> (GY 1) studierna i <i>Gymnastik</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen (de gemensamma studierna).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gymnastik (1 sv) utförs under året jämnt periodiserat 	<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - motionsredskap - skriftligt material - AV-material <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - närundervisning - individuellt arbete - grupp- och lagarbete - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - motionsställen - naturen - datanät
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

Mål

Den studerande

- främjar med hjälp av motion ett hälsosamt och aktivt levnadssätt och förstår motionens betydelse för funktions- och arbetsförmågan
- bekantar sig mångsidigt med motion som främjar hälsa, psykiskt välmående och att orka
- upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga med hjälp av motion
- rör sig och fungerar ansvarsfullt både självständigt och i grupp
- främjar gruppens verksamhet och säkerhet genom sin verksamhet.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Att stödja och stärka den fysiska funktionsförmågan	använder grundläggande färdigheter som behövs vid motionsutövning	använder grundläggande färdigheter som behövs vid motionsutövning mångsidigt	använder grundläggande färdigheter som behövs vid motionsutövning och färdigheter i olika motionsgrenar mångsidigt
	upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga med handledning	upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga	följer med, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga
Upprätthållande och främjande av fysiskt, psykiskt och socialt välmående med hjälp av motion	förstår med handledning motionens betydelse för ett fysiskt, psykiskt och socialt välmående	förstår motionens betydelse för det egna fysiska, psykiska och sociala välmåendet	förstår motionens betydelse för det fysiska, psykiska och sociala välmåendet
Interaktion och samarbete	deltar i motionstillfällen enligt givna anvisningar samt följer principerna om rent spel	deltar aktivt i motionstillfällen och följer principerna om rent spel	deltar aktivt i motionstillfällen och främjar principerna om rent spel
Beaktande av hälsa, säkerhet och funktionsförmåga	iakttar i allmänhet säkerhet vid motionsutövning.	fungerar i motionssituationer tryggt både självständigt och i grupp.	främjar med sin verksamhet säkerheten för gruppen.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 2. Interaktion och samarbete, 4. Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga.

Hälsokunskap 1 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna. Vitsordsskala 1 – 3.</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftliga uppgifter eller prov (skriftligt eller muntligt) 	<p>Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekursen <i>Hälsokunskapens grunder</i> (HÄ 1) studierna i <i>Hälsokunskap</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen.</p>	-	<p>Studiematerial</p> <ul style="list-style-type: none"> - material som läraren delat ut - minnesanteckningar - AV-material - nätmaterial <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - närundervisning - individuellt arbete - grupparbeten - föreläsningar - praktiska - övningar - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - studiebesök - datanät
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

Mål

Den studerande

- visar med sin verksamhet och sina kunskaper vilja och förmåga att upprätthålla och främja hälsan
- förstår vilka faktorer som påverkar den fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågan i det egna levnadssättet och i den egna omgivningen
- inser vilken betydelse den mentala hälsan, den sexuella hälsan och människorelationerna har för människans välbefinnande
- känner till tobakens och rusmedlens skadeverkningar och kan motverka faktorer som sliter på hälsan
- känner till levnadsmönster och vanor som främjar hälsan
- inser sambanden mellan motion, föda, vila, sömn, rekreation, människorelationer och hälsa och beaktar dem i sin verksamhet
- identifierar centrala faktorer inom säkerhetsbranschen som belastar hälsan och arbetsförmågan och kan utveckla sina arbetssätt och säkerheten och sundheten i sin arbetsmiljö i samarbete med andra
- kan förebygga olyckor, behärskar de vanligaste första hjälpensituationerna och kan hämta hjälp samt kan arbeta ergonomiskt

- känner till hälsoskillnader hos befolkningen och riskfaktorerna för de vanligaste folksjukdomarna och hur de kan förebyggas
- identifierar faktorer som påverkar de egna krafterna och kan fungera på ett sätt som främjar orken
- kan vid behov använda studerandehälsovårds- och övriga hälsovårdstjänster, utövar hälsotion och inser deras betydelse för upprätthållande av funktionsförmågan.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnskap samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Upprätthållande och främjande av fysisk, psykisk och social hälsa och välmåga	beaktar med handledning de vanligaste levnadsmönstren och vanorna för att främja hälsan (såsom motion, näring, vila, sömn, rekreation, mental hälsa, människorelationer, sexuell hälsa) och är villig att främja sin egen hälsa och ork	beaktar de levnadsmönster och vanor som främjar hälsan och välbefinnandet, deltar i verksamhet som främjar dem och den egna orken	fungerar på ett sätt som främjar hälsan, välbefinnandet och den egna orken, motverkar faktorer som sliter på hälsan och motiverar sin verksamhet med utforskad information om och erfarenheter av sambandet mellan levnadsmönster och hälsan
Att använda verksamhetssätt som främjar fysisk, psykisk och social hälsa och säkerhet i verksamhetsmiljön	följer i arbetsgemenskapen överenskomna verksamhetssätt som främjar hälsan och säkerheten, men behöver handledning i nya situationer	beaktar i sin verksamhet faktorer som belastar hälsan och funktionsförmågan och vill främja sundhet och säkerhet i sin verksamhet och i sin arbetsmiljö	beaktar mångsidigt i sin verksamhet faktorer som påverkar hälsan och säkerheten och främjar med sin egen verksamhet hela gemenskapens välbefinnande
Att dra nytta av hälsotion och hälsovårdstjänster	planerar och utövar handled motion som främjar hälsan och kan vid behov söka hjälp av hälsovårdstjänster	utövar motion som främjar hälsan enligt ett eget uppgjort program och använder vid behov hälsovårdens tjänster	drar självständigt nytta av hälsotionens möjligheter för att upprätthålla den egna funktionsförmågan och kan utnyttja hälsovårdstjänster enligt vad situationen kräver

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Förebyggande av olyckor och första hjälpen och en ergonomisk verksamhet	identifierar möjliga olycksfallsrisker, kan hämta och ge första hjälpen i de vanligaste situationer där första hjälpen krävs samt tillämpar ergonomiska arbetsätt i bekanta situationer	förebygger med sin verksamhet olyckor, kan hämta och ge första hjälpen samt tillämpa ergonomiska arbetsätt	fungerar omsorgsfullt och förebygger olyckor, kan hämta och ge första hjälpen samt arbetar ergonomiskt och så att han/hon inte sliter på krafterna och kroppen
Behärskande av faktorer som främjar fysisk, psykisk och social hälsa och välmåga, faktorer som förebygger folksjukdomar och faktorer som sliter på hälsan, samt behärskande av kunskapsunderlaget om skadeverkningarna i yrket	känner till de vanligaste faktorerna och folksjukdomarna som belastar hälsan och funktionsförmågan, men behöver handledning för att skaffa information om hur hälsan främjas samt känner till de vanligaste olägenheterna för hälsan (såsom tobaksrökning och användning av rusmedel).	utnyttjar i sin egen verksamhet ett kunskapsunderlag som främjar hälsan och funktionsförmågan, känner till faktorer som sliter på hälsan samt hälsoskador som beror på levnadsmönstret och är medveten om möjliga belastningsfaktorer som hör ihop med det egna yrket.	utnyttjar mångsidigt i sin egen verksamhet kunskap som främjar hälsan och funktionsförmågan och söker självständigt information om möjliga skadeverkningar inom sitt yrke.

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 1. Lärande och problemlösning, 2. Interaktion och samarbete, 3. Yrkesetik, 4. Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga, 6. Hållbar utveckling, 8. Kommunikations- och mediekunskap, 10. Teknologi och informationsteknik.

Konst och kultur 1 sv

Bedömning av kunnande		Undervisningsarrangemang	
Bedömning av examensdelen	Ersätter gymnasiekursen	Studieperiodernas namn och omfattning (sv)	Metoder för genomförande
<p>Examensdelen bedöms genom att använda de i examensgrunderna definierade bedömningsgrunderna och bedömningskriterierna.</p> <p>Vitsordsskala 1 - 3</p> <p>Bedömningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - av läraren given skriftlig, visuell eller muntlig uppgift 	<p>Vid erkännande av kunnande ersätter gymnasiekurserna <i>Jag, bilden och kulturen</i> (KO 1) samt <i>Miljö, plats och rum</i> (KO 2) eller <i>Musiken och jag</i> (MU 1) eller <i>Ett flerstämmigt Finland</i> (MU 2) studierna i <i>Konst och kultur</i> i de examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen.</p>	<p>- Konst och kultur, 1 sv</p>	<p>Studiematerialer</p> <ul style="list-style-type: none"> - litteratur - material på nätet <p>Undervisningsmetoder</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivitetsinriktade metoder - simuleringar - föreläsningar - muntliga övningar - besök - nätundervisning <p>Inlärningsmiljöer</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrymmen som är avsedda för undervisning - arbetslivet - datanät - verkstad - praktikföretag - besökspunkter
<p>Beslut om bedömningen av examensdelen bestämmer läraren eller lärarna.</p>			

Mål

Den studerande

- inser vilken betydelse konsten och kulturen har i det egna livet och utnyttjar deras uttrycksformer i det mångkulturella samfundet
- deltar i konst- och kulturevenemang, utvecklar kulturen i skolsamfundet och upprätthåller dess estetiska uttryck
- uttrycker tankar, erfarenheter och känslor t.ex. med musikens, dansens, teaterns, litteraturens eller bildkonstens medel och värdesätter uttryck och synsätt hos andra
- följer principerna om hållbar utveckling i materialval och i sitt arbete.

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunskande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier		
	Nöjaktiga N1	Goda G2	Berömliga B3
	Den studerande		
Utnyttjande av konst och kultur	deltar i konst- och kulturevenemang	har omsorg om kulturen i skolsamfundet och upprätthåller dess estetiska uttryck	förnyar kulturen i skolsamfundet genom att utveckla dess estetiska uttryck
Att göra en produkt	planerar och gör på det sätt som passar honom/ henne bäst och med handledning en produkt som uttrycker de egna tankarna, erfarenheterna och känslorna	planerar och gör på det sätt som passar honom/ henne bäst en produkt, ett verk eller en framställning som uttrycker de egna tankarna, erfarenheterna och känslorna	planerar och gör på det sätt som passar honom/ henne bäst en produkt, ett verk eller en framställning som tillämpar och uttrycker de egna tankarna, erfarenheterna och känslorna
	beaktar enligt anvisningarna att naturen och energin sparas vid användning av material och i utförandet av arbetet	verkar så att naturen och energin sparas vid användning av material och i utförandet av arbetet	väljer vid utförandet av arbetet material så att naturen och energin sparas
Att värdesätta uttryck och synsätt hos andra	berättar om kulturella drag som han/hon känt igen i andras verk	ger konstruktiv respons på andras verk och synsätt	utvecklar sitt eget uttryckssätt och värdesätter andras synsätt

Nyckelkompetenser för livslångt lärande: 2. Interaktion och samarbete, 6. Hållbar utveckling, 7. Estetik.

Bedömning av inläringen

Målet för bedömningen av inläringen är att de studerande vet vad de kan och vad de ännu måste lära sig. Inläringen bedöms genom att de studerande ges muntlig eller skriftlig respons på hur inläringen framskrider. Den studerande får respons på hur studierna framskrider, på deltagande, aktivitet och utförandet av uppgifter.

Respons ges skriftligt: vitsordet antecknas i läroanstaltens databas enligt skala 1 – 3.

De studerande bedömer sin inläring utgående från kraven på yrkesskicklighet, målen och bedömningskriterierna i examensdelarna. Den studerandes självvärderingsfärdigheter utvecklas på så sätt att den studerande gör en självvärdering i slutet av kursen antingen med en strukturerad blankett eller fritt formulerat.

Valbara examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen

De valbara examensdelarna som kompletterar yrkeskompetensen innehåller studier enligt vad som föreskrivs i examens grunder. De valbara examensdelarna som kompletterar yrkeskompetensen kan vara:

- modersmålet, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik och kemi, samhälls-, företags- och arbetslivskunskap, gymnastik, hälsokunskap, konst och kultur
- miljökunskap, informations- och kommunikationsteknik, etik, kulturkännedom, psykologi, företagsverksamhet

Valbara examensdelar på sammanlagt 4 studieveckor (sv) innefattas i studierna. Studierna genomförs enligt VYI:s årliga gemensamma utbud. Om den studerande genomför studier enligt en viss stig, bildar de valbara studierna ifrågavarande stig. Närmare information om dessa studier finns i läsplanerna.

Fritt valbara examensdelar

De fritt valbara examensdelarna innehåller studier enligt vad som föreskrivs i examens grunder. De fritt valbara examensdelarna kan vara:

- yrkesinriktade examensdelar inom det egna utbildningsområdet eller något annat område,
- examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen,
- gymnasiestudier eller studier som förbereder för avläggande av studentexamen,
- arbetserfarenhet,
- handledda fritidsintressen som stöder utbildningens allmänna och yrkesinriktade mål samt den studerandes personlighetsutveckling.

Fritt valbara examensdelar om 10 studieveckor (sv) innefattas i studierna. Studierna genomförs enligt VYI:s årliga gemensamma utbud. Om den studerande genomför studier enligt en viss stig, bildar de fritt valbara studierna ifrågavarande stig. Närmare information om dessa studier finns i läsplanerna.

Examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen

Grundexamen kan innehålla examensdelar som individuellt fördjupar yrkeskompetensen och som överstiger 120 sv enligt den studerandes personliga studieplan (PSP).